

Suvestinė redakcija nuo 2017-07-27 iki 2017-12-07

Įsakymas paskelbtas: TAR 2014-09-12, i. k. 2014-12286

**KALĖJIMŲ DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LAISVĖS ATĖMIMO VIETŲ APSAUGOS IR PRIEŽIŪROS INSTRUKCIJOS
PATVIRTINIMO**

2014 m. rugsėjo 10 d. Nr. V-362
Vilnius

1. T v i r t i n u Laisvės atėmimo vietų apsaugos ir priežiūros instrukciją (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2005 m. liepos 4 d. įsakymą Nr. 4/07-130 „Dėl Laisvės atėmimo vietų apsaugos ir priežiūros instrukcijos patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.
3. P a v e d u :
 - 3.1. šiuo įsakymu patvirtintos instrukcijos vykdymo kontrolę Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus pavaduotojui, atsakingam už apsaugą ir priežiūrą;
 - 3.2. Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Bendrajam skyriui šį įsakymą teisės aktų nustatyta tvarka paskelbti Teisės aktų registre.

Direktorius

Artūras Norkevičius

PATVIRTINTA

Kalėjų departamento prie Lietuvos
Respublikos teisingumo ministerijos
direktoriaus 2014 m. rugsėjo 10 d.
įsakymu Nr. V-362
(Kalėjų departamento prie Lietuvos
Respublikos teisingumo ministerijos
direktoriaus 2017 m. liepos 26
įsakymo Nr. V-325 redakcija)

LAISVĖS ATĖMIMO VIETŲ APSAUGOS IR PRIEŽIŪROS INSTRUKCIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Laisvės atėmimo vietų apsaugos ir priežiūros instrukcija (toliau – instrukcija) nustato laisvės atėmimo vietų apsaugos ir jose laikomų asmenų priežiūros vykdymo tvarką.

2. Organizuojant laisvės atėmimo vietų apsaugą ir jose laikomų asmenų priežiūrą, vadovaujamosi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksu, Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymu, Tarnybos Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statutu, kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, teisingumo ministro įsakymais, Kalėjų departamento direktoriaus įsakymais, šia instrukcija ir kitais teisės aktais.

3. Instrukcija yra privaloma Kalėjų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjų departamentas) pavaldžioms šių rūšių laisvės atėmimo vietoms:

- 3.1. nepilnamečių tardymo izoliatoriams;
- 3.2. tardymo izoliatoriams;
- 3.3. pataisos namams (įskaitant pataisos namų pusiaukelės namus);
- 3.4. nepilnamečių pataisos namams;
- 3.5. kalėjimams;
- 3.6. atviroms kolonijoms;
- 3.7. laisvės atėmimo vietų ligoninei;
- 3.8. areštinėms.

4. Laisvės atėmimo vietų apsauga – visuma organizacinių, inžinerinių ir techninių priemonių bei pareigūnų veiksmų, kuriais siekiama užkardyti laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų pabėgimą, įstatymų jiems leidžiamų turėti daiktų patekimą ir šių vietų užpuolimą bei užtikrinti jose esančio turto apsaugą.

5. Laisvės atėmimo vietų apsaugą sudaro:

5.1. budinčioji apsaugos pamaina – apsaugos pareigūnai (laisvės atėmimo vietos direktoriaus budintysis padėjėjas, jo pavaduotojas, sargybos viršininkas, išvedžiotojas, rezervinės grupės vyresnysis, prižiūrėtojai, kiti pareigūnai, numatyti apsaugos ir priežiūros postų planuose), laisvės atėmimo vietos direktoriaus nustatytu laiku atliekantys apsaugos funkcijas;

- 5.2. apsaugos budinčiosios pamainos patalpos;
- 5.3. stacionarieji apsaugos postai, bokšteliai;
- 5.4. mobilieji apsaugos postai;
- 5.5. apsaugos stebėjimo sektoriai;
- 5.6. apsaugos inžinerinės ir techninės priemonės.

6. Laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų priežiūra – visuma organizacinių, inžinerinių ir techninių priemonių bei pareigūnų veiksmų, kuriais siekiama užtikrinti laisvės atėmimo vietose laikomų asmenų nuolatinę elgesio kontrolę.

7. Asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietose, priežiūrą sudaro:

- 7.1. asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietose, nuolatinę elgesio kontrolę jų buvimo vietose;
- 7.2. asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietose, patikrinimai ir skaičiuotės;

7.3. asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietose, įstatymų nustatyto suėmimo, arešto ir laisvės atėmimo bausmių vykdymo režimo reikalavimų pažeidimų užkardymas;

7.4. nuteistųjų, kuriems leista išvykti be sargybos arba be palydos bei asmenų laikomų pusiaukelės namuose, elgesio kontrolė;

7.5. asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietose, laisvės atėmimo vietų patalpų bei teritorijos apžiūros ir kratos;

7.6. laisvės atėmimo vietų inžinerinių ir techninių įrenginių būklės ir požeminių komunikacijų sistemų blokavimo patikrinimai;

7.7. transporto priemonių laisvės atėmimo vietų teritorijose, pagamintos produkcijos bei krovinių krovimo darbų kontrolė;

7.8. pašto ir perduodamų siuntinių, smulkiųjų paketų su spauda asmenims, laikomiems laisvės atėmimo vietose, priėmimo ir įteikimo bei pasimatymų su giminaisiais ir kitais asmenimis kontrolė;

7.9. laisvės atėmimo vietų personalo teisės aktų nustatytų elgesio taisyklių su asmenimis, laikomais šiose įstaigose, laikymosi kontrolė, nustatyta tvarka įeinančių į laisvės atėmimo vietas (išėinančių iš jų), kuriose laikomi asmenys, kuriems paskirta kardomoji priemonė – suėmimas, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ar laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmė, taip pat į įmonių teritorijas, kuriose dirba suimtieji ar nuteistieji, asmenų ir jų daiktų patikrinimas;

7.10. įstatymu nustatyto asmenų, laikomų laisvės atėmimo vietose, atskiro arba izoliuoto laikymo reikalavimo vykdymo, užtikrinimas;

7.11. budinčioji priežiūros pamaina – priežiūros pareigūnai (laisvės atėmimo vietos direktoriaus budintysis padėjėjas, jo pavaduotojas, pamainos vyresnysis, korpuso skyriaus vyresnysis, prižiūrėtojai, prireikus kiti pareigūnai, nurodyti apsaugos ir priežiūros postų planuose), laisvės atėmimo vietos direktoriaus nustatytu laiku stacionariuosiuose ir mobiliuosiuose postuose atliekantys priežiūros funkcijas.

8. Vykdam laisvės atėmimo vietų apsaugą ir jose laikomų asmenų priežiūrą, Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytais pagrindais ir tvarka gali būti panaudoti šaunamieji ginklai, elektroimpulsiniai prietaisai, specialiosios priemonės ir tarnybiniai šunys.

9. Teisę kontroliuoti laisvės atėmimo vietų apsaugos ir jose laikomų asmenų priežiūros organizavimą turi teisingumo ministras, teisingumo viceministras, kuruojantis laisvės atėmimo vietų veiklą, Kalėjimų departamento direktorius ir jo pavaduotojas, kuriam priskirta administruoti apsaugos ir priežiūros sritį, kiti šių asmenų įgalioti pareigūnai, taip pat pareigūnai, kuriems tokias teises suteikia ši instrukcija.

,

II. PATAISOS ĮSTAIGŲ APSAUGOS VYKDYMAS

10. Šio skyriaus nuostatos taikomos organizuojant ir vykdam apsaugą pataisos namuose ir juose esančiose areštinėse, nepilnamečių pataisos namuose, atvirose kolonijose, laisvės atėmimo vietų ligoninėje (toliau šios išvardytos įstaigos kartu šiame skyriuje vadinamos pataisos įstaigomis) ir netaikomos tardymo izoliatoriuose ir juose esančiose areštinėse, kalėjimuose.

Pataisos įstaigų apsaugos priemonių planavimas

11. Pataisos įstaigos Apsaugos postų planą parašu tvirtinimo žymoje tvirtina pataisos įstaigos direktorius.

12. Pataisos įstaigos Apsaugos postų planą sudaro:

12.1. pataisos įstaigos teritorijos schema su joje pažymėtais apsaugos postais bei įspėjamosios signalizacijos ribomis ir sektoriais;

12.2. Apsaugos postų tabelis (1 priedas);

12.3. pareigūnų, vykdančių pataisos įstaigos ir nuteistųjų apsaugą, pareigos;

13. Šios instrukcijos 12 punkte nurodyti dokumentai suderinami su Kalėjimų departamento direktoriaus pavaduotoju, kuriam priskirta administruoti apsaugos ir priežiūros sritį.

14. Pataisos įstaigos apsaugos tarnybos darbas planuojamas pusmečiams ir kiekvienai parai.

15. Pataisos įstaigos apsaugos priemonių pusmečio planą rengia Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, atsižvelgęs į įstaigoje veikiančios profesinės sąjungos siūlymus dėl apsaugą vykdančių pareigūnų darbo kontrolės ir jų profesionalumo tobulinimo ir suderinęs su pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotoju, atsakingu už apsaugą ir priežiūrą, minėtą planą teikia tvirtinti pataisos įstaigos direktoriui, kuris planą tvirtina parašu tvirtinimo žymoje.

16. Pataisos įstaigos apsaugos priemonių pusmečio plane numatomas apsaugos inžinerinių ir techninių priemonių priežiūra ir įdiegimas, apsaugos rezultatų analizavimo ir apibendrinimo, apsaugą vykdančių pareigūnų darbo kontrolės ir jų profesionalumo tobulinimo, pabėgimų ir kitų teisės pažeidimų užkardymo priemonės.

17. Rašytinį sprendimą (įsakymą) dėl pataisos įstaigos apsaugos organizavimo parai priima pataisos įstaigos direktorius.

18. Pataisos įstaigos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas arba jo pavedimu Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas kiekvieną dieną rengia pataisos įstaigos direktoriaus Įsakymo dėl apsaugos vykdymo (2 priedas) ir Apsaugos postų žiniaraščio (3 priedas) kitai parai projektus, prieš poilsio ir švenčių dienas – paskutinę darbo dieną, bei pateikia juos pasirašyti pataisos įstaigos direktoriui. Šiuos įsakymus ir Apsaugos postų žiniaraščius atskirose bylose saugo pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas.

19. Apsaugos pareigūnai raštišku pataisos įstaigos direktoriaus įsakymu suskirstomi į apsaugos budinčiąsias pamainas, suteikiant kiekvienai eilės numerį. Konkrečios pamainos darbo laiką įsakymu nustato įstaigos direktorius. Apsaugos budinčiosios pamainos pareigūnai apsaugą bokšteliuose nekeičiami vykdo iki 4 valandų. Ypatingų situacijų (riaušių, grupinio pasipriešinimo pataisos įstaigų administracijai, užpuolimo, suimtųjų ar nuteistųjų pabėgimų, gaivalinių nelaimių ar kitais ypatingų įvykių atvejais) pataisos įstaigose metu, apsaugos budinčiosios pamainos pareigūnai apsaugą bokšteliuose nekeičiami gali vykdyti ilgiau nei 4 valandas.

20. Pataisos įstaigos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas arba jo pavedimu Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas apsaugos pareigūnus paskirsto į konkrečius apsaugos postus. Šis paskirstymas įforminamas Apsaugos postų žiniaraštyje.

Pataisos įstaigų apsaugos budinčiosios pamainos parengimas tarnybai

21. Apsaugos budinčiosios pamainos parengimą tarnybai sudaro:

21.1. pareigūnų instruktavimas;

21.2. pareigūnų žinių patikrinimas;

21.3. pareigūnų apginklavimas šaunamaisiais ginklais ir aprūpinimas specialiosiomis bei ryšio priemonėmis.

22. Šaunamaisiais ginklais apginkluojami pataisos įstaigos apsaugos budinčiosios pamainos pareigūnai.

23. Pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, arba jo įgaliotas pareigūnas prieš apsaugos budinčiųjų pamainų pasikeitimą instruktuoja pataisos įstaigos direktoriaus budintįjį padėjėją ir jo pavaduotoją. Instruktavimo metu pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas ir jo pavaduotojas supažindinami su šios įstaigos direktoriaus įsakymu dėl apsaugos vykdymo, pataisos įstaigos kriminogenine būkle, pateikiamos konkrečios užduotys ir nurodomi šių užduočių vykdymo ypatumai.

24. Apsaugos budinčiosios pamainos sargybos viršininkas atvykusius į tarnybą apsaugos pareigūnus išrikiuoja specialiai tam įrengtoje vietoje, kurioje yra saugomo objekto schemos, patikrina ar tvarkinga jų apranga ir raportuoja pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui arba direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojui apie apsaugos pareigūnų budinčiosios pamainos pasirengimą tarnybai.

25. Pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas (kai jo nėra – sargybos viršininkas arba išvedžiotas) apsaugos budinčiąją pamainą supažindina su pataisos įstaigos direktoriaus įsakymu dėl apsaugos vykdymo ir pagal Apsaugos postų žiniaraštį patikrina, kiek yra atvykusių į tarnybą apsaugos pareigūnų. Apie neatvykusius apsaugos pareigūnus direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas nedelsdamas informuoja pataisos įstaigos direktoriaus budintįjį padėjėją, kuris apie tai praneša pataisos įstaigos direktoriui arba jo pavaduotojui, atsakingam už

apsaugą ir priežiūrą, arba Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkui. Sprendimą dėl kitų apsaugos pareigūnų skyrimo į postus vietoj neatvykusiųjų priima pataisos įstaigos direktorius arba jo pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, arba Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, o kai jų nėra, – pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas. Pareigūnas, priėmęs sprendimą, pakeitimus įrašo Apsaugos postų žiniaraštyje. Po to pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas instruktuoja apsaugos pareigūnų budinčiąją pamainą.

Pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui draudžiama savavališkai sumažinti apsaugos postų skaičių ar keisti jų vietą, išskyrus, kai jie užpuolami, užkardomi nuteistųjų pabėgimai, kai kyla gaivalinės nelaimės ar įvyksta kiti ypatingi įvykiai. Šiais atvejais gali būti organizuoti papildomi apsaugos postai. Apie tokius pakeitimus pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas įrašo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale ir praneša pataisos įstaigos direktoriui, o kai jo nėra – direktoriaus pavaduotojui, atsakingam už apsaugą ir priežiūrą.

26. Pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas (kai jo nėra – sargybos viršininkas arba išvedžiotojas) apsaugos budinčiosios pamainos instruktavimo metu:

26.1. informuoja apie pataisos įstaigos kriminogeninę būklę ir keičiamos apsaugos budinčiosios pamainos tarnybos rezultatus;

26.2. nurodo kiekvienam apsaugos pareigūnui tarnybos jo apsaugos poste ypatumus;

26.3. primena šaunamųjų ginklų ir specialiųjų priemonių panaudojimo tvarką;

26.4. pasirinktinai patikrina, kaip apsaugos pareigūnai moka savo tarnybines pareigas bei išmano privalomus veiksmus nuteistiesiems bandant pabėgti, kitų ypatingų įvykių pataisos įstaigoje metu ir pareigūnų mokėjimą naudotis šaunamaisiais ginklais, specialiosiomis ir ryšio priemonėmis;

26.5. primena pareigą būti budriems apsaugos postuose, draudimus atlikti veiksmus, kurie trukdytų vykdyti tarnybines pareigas, be tiesioginio ar aukštesnio vadovo leidimo ar nurodymo palikti pataisos įstaigą, apsaugos postą, apsaugos vykdymo ypatumus.

26.6. įsitikina, ar apsaugos pareigūnai nėra apsvaigę nuo alkoholio, narkotinių bei psichotropinių medžiagų;

26.7. primena, kad netarnybiniai ryšiai su asmenimis, laikomais įstaigoje, taip pat neleistinas elgesys, žmogaus orumo žeminimas – draudžiami.

27. Apsaugos budinčiąją pamainą instruktavęs pareigūnas pastabas įrašo Apsaugos postų žiniaraštyje ir pasirašo.

28. Po instruktažo pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas (įstaigose, kuriose nėra direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojo pareigybės, sargybos viršininkas) raportuoja pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui apie apsaugos budinčiosios pamainos pasirengimą tarnybai. Pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas arba sargybos viršininkas išduoda apsaugos pareigūnams šaunamuosius ginklus, šaudmenis, specialiąsias ir ryšio priemones. Pareigūnai, patikrinę jų būklę, patvirtindami šaunamųjų ginklų, šaudmenų, specialiųjų ir ryšio priemonių gavimą, pasirašo Ginkluotės išdavimo tarnybai ir priėmimo žurnale ir Specialiųjų ar kitų priemonių išdavimo ir priėmimo tarnybai apskaitos žurnale (4 priedas). Pataisos namuose, kur laikomos tik moterys arba tik nepilnamečiai, šaunamaisiais ginklais neapginkluojami apsaugos pareigūnai pasirašo Specialiųjų ar kitų priemonių išdavimo ir priėmimo tarnybai apskaitos žurnale.

Pataisos įstaigų apsaugos budinčiųjų pamainų ir apsaugos postų keitimasis

29. Baigiančios tarnybą ir atvykusios į tarnybą apsaugos budinčiųjų pamainų keitimuisi postuose vadovauja baigiančios tarnybą ir atvykusios į tarnybą apsaugos budinčiųjų pamainų pataisos įstaigos direktoriaus budinčiųjų padėjėjų pavaduotojai (kai jų nėra – sargybų viršininkai, kurie gali būti pakeičiami išvedžiotojais; budinčiosios pamainos tarnybos metu apsaugos pareigūnų keitimuisi postuose paprastai vadovauja išvedžiotojai).

30. Atvykusios į budėjimą apsaugos pamainos pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas rikiuoja atvykusios į tarnybą pamainos apsaugos pareigūnus į vorą postų eilės tvarka ir veda į specialiai įrengtą (su kulku gaudikliu) ir apšviestą vietą šaunamiesiems ginklams užtaisyti ir šoviniams išimti. Pamaina išrikiuojama per vieną žingsnį nuo ginklų stovo veidu į jį. Pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas komanduoja sargybos viršininkui (išvedžiotojui): „*Išvedžiotojau Pavardeni Ginklų užtaisyk!*“ ir stebi, ar išvedžiotojas

eilės tvarka užtaiso savo ginklą. Išvedžiotojas nuima ginklą nuo peties (išima iš dėklo), žengia žingsnį į priekį ir uždeda ginklą ant stovo. Išjungia ginklo saugiklį, atitraukia ir atleidžia spyną, apžiūrėdamas, ar nėra šovinio šovininėje, nuspaudžia nuleistuką, ir vėl įjungia saugiklį, atsega dėtuvį dėklą, paima dėtuvę, įstato ją į ginklą (šovinys į šovininę neįvedamas) ir užmeta ginklą ant peties (įdeda ginklą į dėklą ir jį užsega). Išvedžiotojas žengia žingsnį atgal ir raportuoja: „*Ginklas užtaisytas. saugiklis įjungtas!*“. Po to išvedžiotojas įsakymu ir jam prižiūrint, tokia pat tvarka užtaisomas atskirai kiekvieno apsaugos pareigūno ginklas.

31. Prieš išvedant budinčiąją pamainą priimti apsaugos postų, atvykusiai į tarnybą apsaugos pareigūnų pamainai pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas įsako apsaugos pareigūnui (operatoriui) savarankiškai priimti techninių apsaugos priemonių valdymo pultą. Priimant techninių apsaugos priemonių valdymo pultą, priimančios tarnybą apsaugos budinčiosios pamainos apsaugos pareigūnas (operatorius) kartu su perduodančios tarnybą budinčiosios pamainos apsaugos pareigūnu (operatoriumi) tikrina techninių apsaugos priemonių būklę, apšvietimą, autonominius elektros šaltinius ir kitus prietaisus. Po to abu apsaugos pareigūnai (operatoriai) raportuoja apie objekto perdavimą ir priėmimą savo apsaugos budinčiosios pamainos pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojui ir pasirašo Apsaugos, signalizacijos bei ryšio inžinerinių ir techninių priemonių aliarminių pranešimų apskaitos žurnale (5 priedas).

32. Pirmiausia keičiamas apsaugos postas kontrolės ir praleidimo punkte. Baigiančios tarnybą pamainos apsaugos pareigūnai perduoda priimančios tarnybą pamainos apsaugos pareigūnams kontrolės ir praleidimo punkto posto apsaugos įrenginius, signalizacijos, ryšio priemones ir posto dokumentaciją. Perdavę ir priėmę apsaugos postą, apsaugos pareigūnai raportuoja pamainos pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojui: „*Postą perdaviau*“, „*Postą priėmiau*“. Nuo šio momento kontrolės ir praleidimo punktas laikomas priimtu saugoti. Perduodančios tarnybą budinčiosios pamainos kontrolės ir praleidimo punkto apsaugos pareigūnas atsistoja priimančios apsaugą pamainos pareigūnų voros kairėje pusėje arba gale.

33. Perduodančios ir priimančios apsaugą budinčiosios pamainos pareigūnai į pataisos įstaigos apsaugos perimetrą eina rikiuote, sargybos viršininkai (išvedžiotojai) – priekyje, per du žingsnius nuo pamainos pareigūnų vorų. Kai vedama pirma priimanti apsaugą budinčioji pamaina, perduodančios pamainos sargybos viršininkas (išvedžiotojas) eina šalia priimančios apsaugą pamainos sargybos viršininko (išvedžiotojas), jam iš kairės arba jam iš paskos. Komanduoja priimančios apsaugą budinčiosios pamainos sargybos viršininkas (išvedžiotojas). Perduodančios ir priimančios apsaugą budinčiosios pamainos sargybos viršininkai (išvedžiotojai) komanduoja kiekvienas savo pamainos jaunesniesiems pareigūnams. Eidami rikiuote apsaugos pareigūnai ginklus laiko ant peties (užsegtuose dėkluose).

Apsaugos pareigūnas apsaugos poste (bokštelyje) ginklą laiko prie savęs arba specialiai įrengtame stovė. Pastebėjęs asmenis, kurie artinasi prie saugomos teritorijos, paima į rankas ginklą ir besitariančius asmenis sustabdo garsiu žodiniu įspėjimu: „*Stok! Kas eina?*“. Išgirdęs atsakymą: „*Eina įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas (įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas, sargybos viršininkas, išvedžiotojas)*“, leidžia jam priartėti prie apsaugos posto, garsiai nurodydamas: *direktoriaus budintysis padėjėjas (direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas, sargybos viršininkas, išvedžiotojas) pas mane, kiti vietoje!* Apsaugos pareigūnas įsitikinęs, kad tai tikrai direktoriaus budintysis padėjėjas (direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas, sargybos viršininkas ar išvedžiotojas) leidžia priartėti prie apsaugos posto kitiems asmenims, garsiai nurodydamas: *Galima eiti!* Jei asmenys nevykdo apsaugos pareigūno komandos ir ketina patekti į saugomą teritoriją, panaudoja ginklą teisės aktų nustatyta tvarka.

Rikiuotei priėjus prie posto, sargybos viršininkas (išvedžiotojas) komanduoja: „*Rikiuote – STOK!*“ ir įsako vienam arba dviem iš apsaugos pareigūnų stebėti postą. Jei posto apsaugos pareigūnas yra apsivilkęs postui priskirtais rūbais, juos kitam apsaugos pareigūnui perduoda po posto patikrinimo.

Keičiantis apsaugos pareigūnams apsaugos bokšteliuose, kurie įrengiami taip, kad minimaliu jų kiekiu būtų apsaugotas visas pataisos įstaigos apsaugos perimetras (6 priedas), o apsaugos pareigūnas, esantis apsaugos bokštelyje, saugotų ruožą, kuris turi būti ne ilgesnis kaip 150 metrų pagal apsaugos perimetrą iš kiekvienos bokštelio pusės, perduodančios apsaugą budinčiosios pamainos apsaugos pareigūnas praneša apie matomumo sąlygas ir pastebėtus pokyčius posto

teritorijoje, perduoda priimančios apsaugą pamainos apsaugos pareigūnui apsaugos posto inventorių ir įrenginius. Abu apsaugos pareigūnai raportuoja savo pamainų sargybos viršininkams (išvežiotojams): „*Postą perdaviau*“, „*Postą priėmiau*“. Nuo šio momento postas apsaugos bokštelyje laikomas priimtu saugoti. Perdavęs postą apsaugos bokštelyje, apsaugos pareigūnas nulipa žemyn ir atsistoja priimančios apsaugą pamainos pareigūnų rikiuotėje iš kairės arba jos gale. Sargybos viršininkai (išvedžiotojai) veda apsaugos pareigūnų grupę prie kitų apsaugos postų apsaugos bokšteliuose, perduoda ir priima šiuos postus.

34. Perduodant ir priimant apsaugos postą apsaugos take, abu apsaugos pareigūnai, dalyvaujant abiem sargybos viršininkams (išvežiotojams), apžiūri apsaugos įrenginius, signalizacijos būklę, apšvietimą ir kt. Jeigu trūkumų nėra, raportuoja: „*Postą perdaviau*“, „*Postą priėmiau*“.

35. Jeigu apsaugos posto perdavimo ir priėmimo metu pastebima trūkumų, apsaugos posto perdavimas ir priėmimas sustabdomas ir apie tai pranešama priimančios apsaugą ir perduodančios apsaugą budinčiosios pamainos pataisos įstaigos direktoriaus budinčiųjų padėjėjų pavaduotojams (direktoriaus budintiesiems padėjėjams) bei laukiama jų nurodymų.

36. Apsaugos postus perdavę apsaugos pareigūnai vedami į apsaugos budinčiosios pamainos patalpas. Baigiančius tarnybą apsaugos pareigūnus nuo paskutinio posto veda jų pamainos sargybos viršininkas (išvedžiotojas), savo vietoje palikęs naujos pamainos sargybos viršininką (išvedžiotoją). Grįžusią pamainą sargybos viršininkas (išvedžiotojas) veda į šaunamųjų ginklų užtaisymo ir šovinių išėmimo vietą. Pareigūnų pamaina išrikiuojama per vieną žingsnį nuo ginklų stovo veidu į jį. Sargybos viršininkas (išvedžiotojas) komanduoja: „*Apsaugos pareigūne Pavardeni Šovinius išimk!*“ ir stebi, ar pareigūnas eilės tvarka išima šovinius iš ginklo. Apsaugos pareigūnas nuima ginklą nuo peties, žengia žingsnį į priekį ir uždeda ginklą ant stovo, atsega dėtuvų dėklą, išima dėtuvę, deda ją į dėklą ir užsega, išjungia ginklo saugiklį, atitraukia ir atleidžia spyną, apžiūrėdamas, ar nėra šovinio šovininėje, nuspaudžia nuleistuką, ir įjungia ginklo saugiklį. Užmetęs ginklą ant peties, apsaugos pareigūnas žengia žingsnį atgal ir raportuoja: „*Šoviniai išimti. Keitiklis nustatytas ant saugiklio!*“. Tokia pat tvarka šovinius išima atskirai kiekvienas apsaugos pareigūnas. Sargybos viršininkas išima šovinius iš ginklo paskutinis. Apsaugos budinčiosios pamainos patalpose, kiekvienas pareigūnas perduoda jam išduotus ginklus ir šaudmenis, specialiąsias ir ryšio priemones, pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui arba sargybos viršininkui, kuris jų priėmimą patvirtina, pasirašydamas Ginkluotės išdavimo tarnybai ir priėmimo žurnale bei Specialiųjų ar kitų priemonių išdavimo ir priėmimo tarnybai apskaitos žurnale.

37. Pasikeitus apsaugos budinčiosioms pamainoms apsaugos postuose, abiejų pamainų pataisos įstaigos direktoriaus budinčiųjų padėjėjų pavaduotojai (sargybos viršininkai) apie pasikeitimą raportuoja savo pamainos pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui.

Budinčiosios pamainos tarnybos rezultatų aptarimas

38. Pasibaigus arba prasidėjus apsaugos budinčiosios pamainos tarnybai, apsaugos pareigūnų pamainai atidavus į ginklinę ginklus ir specialiąsias priemones, pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas (sargybos viršininkas), dalyvaujant pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui, jei reikia, aptaria apsaugos budinčiosios pamainos tarnybos rezultatus. Aptarimo metu kiekvienam apsaugos pareigūnui nurodomi pastebėti jo tarnybos trūkumai, duodami nurodymai, kaip juos pašalinti.

39. Pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotojas arba Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas ne rečiau kaip vieną kartą per ketvirtį bendrame Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnų susirinkime arba šių pareigūnų mokymų metu aptaria jų tarnybos rezultatus, nurodo trūkumus bei būdus ir priemones jiems pašalinti.

Pataisos įstaigų apsaugos budinčiųjų pamainų kontrolė

40. Pataisos įstaigos direktorius apsaugos budinčiąsias pamainas tikrina ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę arba įpareigoja tai atlikti vieną iš savo pavaduotojų.

41. Pataisos įstaigos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas ir jo pavaduotojas realizuoja įgaliojimus kontroliuoti apsaugos budinčiąsias pamainas, duodami nurodymus, išklausydami apsaugos pareigūnų ataskaitas, atlikdami apsaugos budinčiųjų pamainų patikrinimus.

42. Apsaugos budinčiųjų pamainų patikrinimų metu tikrinama:

42.1. tarnybinė dokumentacija (jos būklė, kaip dokumentacija atitinka instrukcijos reikalavimus; Apsaugos postų žiniaraščio pildymas, įrašai apie apsaugos pareigūnų postų tikrinimą);

42.2. kaip apsaugos pareigūnai išmano objekto kriminogeninę būklę ir tarnybines pareigas;

42.3. apsaugos pareigūnų mokėjimas veikti nuteistųjų bandymo pabėgti, kito ypatingo įvykio pataisos įstaigoje metu, taip pat apsaugos pareigūnų mokėjimas naudotis šaunamaisiais ginklais, specialiosiomis ir ryšio priemonėmis;

42.4. apsaugos pareigūnų tarnyba konkrečiuose apsaugos postuose.

43. Pataisos įstaigą saugančią apsaugos budinčiąją pamainą nakties metu netikėtai tikrina pataisos įstaigos direktorius, pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, arba pataisos įstaigos direktoriaus įgaliotas (-i) pareigūnas (-ai), ne rečiau kaip kartą per mėnesį, pagal Apsaugos ir priežiūros budinčiųjų pamainų netikėtų patikrinimų grafiką (7 priedas). Šį grafiką asmeniškai sudaro pataisos įstaigos direktorius. Tikrinama turint įpareigojimą atlikti netikėtą patikrinimą (8 priedas), kuris įteikiamas apsaugos budinčiąją pamainą tikrinančiam pareigūnui ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki patikrinimo.

44. Netikėtai bet kurią pataisos įstaigos apsaugos budinčiąją pamainą tarnyboje turi teisę tikrinti Kalėjų departamento direktorius, jo pavaduotojas, kuriam priskirta administruoti apsaugos ir priežiūros sritį, bei Kalėjų departamento skyriaus, atsakingo už apsaugą ir priežiūrą, ir Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnai, pateikę tarnybinius pažymėjimus.

45. Apsaugos budinčiosios pamainos patikrinimą atlikęs pareigūnas, tai įrašo pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale ir Apsaugos postų žiniaraštyje. Netikėtą apsaugos budinčiosios pamainos patikrinimą atlikęs pareigūnas, tai įrašo pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale, nurodydamas netikėto patikrinimo laiką ir nustatytus trūkumus.

46. Paslapčia patekti į apsaugos budinčiosios pamainos patalpas ar apsaugos postus ir bandyti iš apsaugos pareigūnų atimti ginklą ar kitaip provokuoti draudžiama.

47. Tarnybos metu apsaugos budinčiosios pamainos pareigūnams draudžiama:

47.1. miegoti poste, išiminti iš ginklo šovinius ar užtaisinėti ginklą, ardyti ginklą, perduoti ginklą kitiems asmenims, atlikti veiksmus, kurie trukdytų vykdyti tarnybines pareigas, jeigu tai nesusiję su tarnybinių funkcijų vykdymu;

47.2. be tiesioginio ar aukštesnės vadovo pareigas einančio pareigūno leidimo ar nurodymo palikti pataisos įstaigą, apsaugos postą;

47.3. telefonu ar kitomis priemonėmis ir būdais informuoti kitus pareigūnus apie tarnybos patikrinimą;

47.4. atvykti į tarnybą bei būti tarnyboje neblaiviems ar apsvaigusiams nuo narkotinių, psichotropinių ar kitokių medžiagų;

47.5. perduoti gautas ryšio ir specialiąsias priemones kitiems asmenims;

47.6. neleistinais elgtis su nuteistaisiais, žeminti jų orumą;

47.7. rūkyti ne tam skirtoje vietoje.

III. PATAISOS ĮSTAIGOSE, KURIOSE LAIKOMOS TIK MOTERYS ARBA TIK NEPILNAMEČIAI, APSAUGOS YPATUMAI

48. Laisvės atėmimo vietų, kuriose laikomos tik moterys arba tik nepilnamečiai, neginkluoti šaunamaisiais ginklais apsaugos pareigūnai, apsaugos postuose keičiasi savarankiškai. Apsaugos pareigūnai postuose gali būti apginkluojami šaunamaisiais ginklais.

49. Apsaugos pareigūnai postuose tarnybą atlieka stebėdami laisvės atėmimo vietos apsaugos perimetrą, o nuteistiesiems bandant pabėgti, skelbia aliarmo signalą ir imasi priemonių

jiems sulaikyti. Šaunamuosius ginklus apsaugos pareigūnai apsaugos postuose gali panaudoti tik užpuolimo arba pasipriešinimo šaunamaisiais ginklais atvejais.

50. Apsaugos pareigūnai postuose specialiąsias priemones prireikus panaudoja vadovaudamiesi teisės aktų nustatyta tvarka.

IV. PATAISOS ĮSTAIGOSE LAIKOMŲ ASMENŲ PRIEŽIŪRA

51. Šio skyriaus nuostatos taikomos organizuojant ir vykdant pataisos namuose, juose esančiose areštinėse ir pusiaukelės namuose, nepilnamečių pataisos namuose, atvirose kolonijose, taip pat laisvės atėmimo vietų ligoninės bendrojo laikymo patalpose (palatose) laikomų asmenų priežiūrą (toliau šios išvardytos įstaigos kartu šiame skyriuje vadinamos pataisos įstaigomis) ir netaikomos laisvės atėmimo vietų ligoninėse kamerų tipo patalpose, taip pat tardymo izoliatoriuose ir juose esančiose areštinėse, kalėjimuose laikomų asmenų priežiūrai vykdyti.

52. Pataisos įstaigos priežiūros tarnybos darbas planuojamas pusmečiams ir kiekvienai parai.

53. Pataisos įstaigos Priežiūros postų planą tvirtina pataisos įstaigos direktorius.

54. Asmenų, laikomų pataisos įstaigoje, Priežiūros postų planą sudaro:

54.1. stacionariųjų ir mobiliųjų priežiūros postų schema;

54.2. pareigūnų, prižiūrinčių pataisos įstaigoje laikomus asmenis, pareigos;

54.3. pataisos įstaigos teritorijos schema su joje pažymėtais lokaliniais sektoriais, vidinėmis užtvaramis bei įspėjamosios signalizacijos ir vaizdo stebėjimo sistemos išdėstymu.

55. Šios instrukcijos 54 punkte nurodyti dokumentai suderinami su Kalėjimų departamento direktoriaus pavaduotoju, kuriam priskirta administruoti apsaugos ir priežiūros sritį.

56. Pataisos įstaigos priežiūros tarnybos pusmečio planą rengia Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, atsižvelgęs į įstaigoje veikiančios profesinės sąjungos siūlymus dėl priežiūros pareigūnų profesionalumo tobulinimo ir jų darbo kontrolės ir suderinęs su pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotoju, atsakingu už apsaugą ir priežiūrą, minėtą planą teikia tvirtinti pataisos įstaigos direktoriui, kuris planą tvirtina parašu tvirtinimo žymoje.

57. Pataisos įstaigos priežiūros tarnybos pusmečio plane numatomas priežiūros rezultatų apibendrinimas ir analizė, asmenų, laikomų pataisos įstaigoje, pabėgimų ir kitų teisės pažeidimų užkardymas, kratų atlikimas, nuteitųjų dienotvarkės užtikrinimas, techninių priemonių priežiūra ir įdiegimas, priežiūros pareigūnų profesionalumo tobulinimas ir jų darbo kontrolė.

58. Pataisos įstaigos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas arba jo pavedimu Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas kiekvieną dieną, prieš poilsio ir šventines dienas – paskutinę darbo dieną, Priežiūros paros žiniaraštyje (9 priedas) nustato priežiūros užduotis kitai parai ir pateikia jį pataisos įstaigos direktoriui tvirtinti.

59. Visi priežiūros tarnybos pareigūnai pataisos įstaigos direktoriaus įsakymu suskirstomi į priežiūros būdinčiąsias pamainas, suteikiant kiekvienai eilės numerį. Konkrečios pamainos darbo laiką įsakymu nustato įstaigos direktorius.

60. Pataisos įstaigos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas arba jo pavedimu Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas būdinčiosios pamainos priežiūros pareigūnus paskirsto į konkrečius priežiūros postus. Šis paskirstymas įforminamas Priežiūros paros žiniaraštyje. Siekiant užtikrinti priežiūros pareigūnų, kurie savo pareigas atlieka stacionariuosiuose arba mobiliuosiuose postuose (maršrutuose), kuriuose galimas tiesioginis kontaktas su nuteistaisiais, saugumą, į postus jie skiriami grupėmis (po du ir daugiau priežiūros pareigūnų). Tais atvejais, kuomet priežiūros pareigūnams, kurie savo pareigas atlieka stacionariuosiuose arba mobiliuosiuose postuose (maršrutuose), kuriuose galimas tiesioginis kontaktas su nuteistaisiais, yra išduodamos ar įrengiamos specialios priemonės (pavojaus mygtukai ir kt.), užtikrinančios skubų kitų pareigūnų reagavimą į pavojų, priežiūros pareigūnai gali būti skiriami į postus ir po vieną.

Priežiūros būdinčiosios pamainos parengimas tarnybai

61. Priežiūros būdinčiosios pamainos parengimą tarnybai sudaro: pamainos instruktavimas, priežiūros pareigūnų žinių patikrinimas ir aprūpinimas specialiosiomis bei ryšio priemonėmis.

62. Pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, arba jo įgaliotas pareigūnas prieš priežiūros budinčiųjų paminų pasikeitimą instruktuoja pataisos įstaigos direktoriaus budintįjį padėjėją. Instruktavimo metu pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas supažindinamas su pataisos įstaigos kriminogenine būkle, skiriamos konkrečios užduotys ir nurodomi jų vykdymo ypatumai.

63. Priežiūros budinčiosios pamainos vyresnysis atvykusius į tarnybą priežiūros pareigūnus išrikiuoja specialiai tam įrengtoje vietoje, kurioje yra objekto schemas, patikrina ar tvarkinga jų apranga ir raportuoja pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui apie budinčiosios pamainos pasirengimą tarnybai.

64. Pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas pagal Priežiūros paros žiniaraštį patikrina, kiek yra atvykusių į tarnybą priežiūros pareigūnų, prireikus į neatvykusiųjų vietą skiria kitus priežiūros pareigūnus, apie tai įrašydamas Priežiūros paros žiniaraštyje, ir pradeda instruktavimą.

65. Pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas priežiūros budinčiosios pamainos instruktavimo metu:

65.1. informuoja apie pataisos įstaigos kriminogeninę būklę;

65.2. skiria kiekvienam priežiūros pareigūnui konkrečias užduotis ir nurodo jų vykdymo ypatumus;

65.3. primena, kad netarnybiniai ryšiai su asmenimis, laikomais įstaigoje, taip pat neleistinas elgesys, žmogaus orumo žeminimas – draudžiami;

65.4. nurodo priežiūros pareigūnams sąveikos su kitomis tarnybomis būdus ir priemones;

65.5. patikrina priežiūros pareigūnų tarnybinių pareigų mokėjimą;

65.6. pasirinktinai patikrina, ar priežiūros pareigūnai žino nuteistuosius, linkusius pabėgti arba daryti kitus teisės pažeidimus, kaip priežiūros pareigūnai moka veikti ypatingo įvykio metu bei naudotis specialiosiomis ir ryšio priemonėmis;

65.7. primena pareigą būti budriems priežiūros postuose, draudimą atlikti veiksmus, kurie trukdytų vykdyti tarnybines pareigas, be tiesioginio ar aukštesnio vadovo leidimo ar nurodymo palikti pataisos įstaigą, priežiūros postą, priežiūros vykdymo ypatumus;

65.8. įsitikina, ar priežiūros pareigūnai nėra apsvaigę nuo alkoholio, narkotinių bei psichotropinių medžiagų.

66. Baigęs instruktuoti priežiūros budinčiąją pamainą, pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas pasirašo Priežiūros paros žiniaraštyje.

67. Prieš arba po instruktavimo pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas arba budinčiosios pamainos vyresnysis priežiūros budinčiajai pamainai išduoda specialiąsias ir ryšio priemones, areštinėje budintiems priežiūros pareigūnams – Priežiūros postų žiniaraščius. Pareigūnai, patikrinę specialiųjų bei ryšio priemonių būklę, apie šių priemonių gavimą patvirtina pasirašydami Specialiųjų ar kitų priemonių išdavimo ir priėmimo tarnybai apskaitos žurnale.

Priežiūros budinčiųjų paminų keitimasis

68. Priežiūros budinčiosios pamainos vyresnysis, keičiantis priežiūros budinčiosioms pamainoms, išklauso budėjusio pamainos vyresniojo pranešimą apie padėtį priežiūros postuose ir kontroliuoja, kaip priežiūros pareigūnai keičiasi priežiūros postuose. Jei budinčiųjų paminų keitimosi metu vyksta asmenų, laikomų pataisos įstaigoje, išvedimas į darbą, budėjęs pamainos vyresnysis dalyvauja nuteistuosius išvedant į darbą, stebi, kad jie būtų išvedami pagal pataisos įstaigos vadovybės patvirtintą darbų paskyrą ir tik nustačius išeinančiojo į darbą asmens tapatybę, kad gamybinių tarnybų darbuotojai, kurių vadovaujami dirba nuteistieji, asmeniškai juos priimtų ir pasirašytų Nuteistųjų išvedimo į darbą kontroliniame žurnale (10 priedas). Jei budinčiųjų paminų keitimosi metu vyksta nuteistųjų grąžinimas į gyvenamąją zoną pasibaigus darbo pamainai, budėjęs pamainos vyresnysis stebi, kad tie patys gamybinių tarnybų darbuotojai perduotų nuteistuosius pataisos įstaigos priežiūros budinčiajai pamainai ir pasirašytų Nuteistųjų išvedimo į darbą kontroliniame žurnale.

Perduodami ir priimdami budėjimą priežiūros pareigūnai postuose keičiasi savarankiškai, išskyrus priežiūros postus pataisos įstaigos uždarojoje zonoje (areštinės režiminėje zonoje).

Priežiūros pareigūnams perduodant ir priimant šiuos postus, dalyvauja priimančios ir perduodančios budėjimą priežiūros budinčiųjų pamainų pataisos įstaigos direktoriaus budintieji padėjėjai arba priežiūros budinčiosios pamainos vyresnieji, arba kitas Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas.

69. Perdavusios budėjimą priežiūros budinčiosios pamainos priežiūros pareigūnai grąžina specialiąsias ir ryšio priemones pataisos įstaigos direktoriaus budinčiajam padėjėjui arba budinčiosios pamainos vyresniajam. Pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas arba budinčiosios pamainos vyresnysis, priėmęs ir patikrinęs šių priemonių būklę, pasirašo Specialiųjų ar kitų priemonių išdavimo ir priėmimo tarnybai apskaitos žurnale.

70. Atvykusios į budėjimą ir keičiamos priežiūros budinčiosios pamainos pataisos įstaigos direktoriaus budintieji padėjėjai, įrašę reikiamus duomenis į Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnalą (11 priedas), jame pasirašo. Nuo šio momento budėjimas laikomas perduotu ir priimtu.

Priežiūros budinčiosios pamainos tarnybos rezultatų aptarimas

71. Kiekvienai priežiūros budinčiajai pamainai užbaigus arba pradedant budėjimą, pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas, jei reikia, sukviečia priežiūros pareigūnus aptarti jų tarnybos rezultatus. Aptarimo metu kiekvienam priežiūros pareigūnui nurodomi pastebėti jo tarnybos trūkumai ir duodami nurodymai, kaip juos pašalinti.

72. Pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotojas arba Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas ne rečiau kaip vieną kartą per ketvirtį bendrame Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnų susirinkime arba šio skyriaus priežiūros pareigūnų mokymo metu apibendrina jų darbo rezultatus, nurodo trūkumus ir duoda nurodymus, kaip juos pašalinti.

Pataisos įstaigų priežiūros budinčiųjų pamainų kontrolė

73. Pataisos įstaigos direktorius priežiūros budinčiąsias pamainas tikrina ne rečiau kaip du kartus per savaitę arba įpareigoja tai atlikti vieną iš savo pavaduotojų.

74. Pataisos įstaigos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, pataisos įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas realizuoja įgaliojimus kontroliuoti priežiūros budinčiąsias pamainas, duodami nurodymus, išklausdami priežiūros pareigūnų ataskaitas, atlikdami priežiūros budinčiųjų pamainų patikrinimus.

75. Priežiūros budinčiųjų pamainų patikrinimo metu tikrinama:

75.1. tarnybinė dokumentacija (jos kokybė, būklė, ar dokumentacija atitinka šios instrukcijos reikalavimus, Priežiūros paros žiniaraščio pildymas);

75.2. asmenų, laikomų pataisos įstaigoje, perkėlimo į kamerų tipo patalpas tvarka bei jų laikymo sąlygos;

75.3. koks yra asmenų, laikomų pataisos įstaigoje, skaičius objekte;

75.4. kaip priežiūros pareigūnai išmano objekto kriminogeninę būklę ir tarnybines pareigas;

75.5. ar priežiūros pareigūnai žino asmenis, linkusius pabėgti arba daryti kitus teisės pažeidimus, ir jų laikymo vietas;

75.6. kaip priežiūros pareigūnai išmano transporto ir požeminių komunikacijų patikrinimo būdus, ryšio priemonių panaudojimą;

75.7. priežiūros pareigūnams išduotos specialiosios priemonės ir mokėjimas naudotis specialiosiomis priemonėmis;

75.8. pasirinktinai – kaip priežiūros pareigūnai išmano veiksmus ypatingo įvykio metu;

75.9. ar priežiūros pareigūnai yra konkrečiuose priežiūros postuose;

75.10. pasimatymų suteikimo, perduodamų ir pašto siuntinių bei smulkiųjų paketų su spauda priėmimo ir išdavimo tvarka.

76. Pataisos įstaigos priežiūros budinčiąją pamainą nakties metu netikėtai tikrina pataisos įstaigos direktorius, pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, arba pataisos įstaigos direktoriaus įgaliotas (-i) pareigūnas (-ai), ne rečiau kaip kartą per mėnesį, pagal Priežiūros budinčiųjų pamainų netikėtų patikrinimų grafiką. Šį grafiką asmeniškai sudaro pataisos įstaigos direktorius. Tikrinama remiantis įpareigojimu, kuris įteikiamas tikrinančiam pareigūnui ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki priežiūros budinčiosios pamainos patikrinimo.

77. Netikėtai bet kurią pataisos įstaigos priežiūros budinčiąją pamainą turi teisę tikrinti Kalėjimų departamento direktorius, jo pavaduotojas, kuriam priskirta administruoti apsaugos ir priežiūros sritį, bei Kalėjimų departamento skyriaus, atsakingo už apsaugą ir priežiūrą, ir Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnai, pateikę tarnybinius pažymėjimus.

78. Pastabas dėl priežiūros budinčiosios pamainos tarnybos tikrintojai įrašo šiuose dokumentuose:

78.1. pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale;

78.2. Priežiūros paros žiniaraštyje;

78.3. Pareigūnų lankymosi kamerų tipo patalpose apskaitos žurnale;

78.4. Areštinės priežiūros postų žiniaraščiuose;

78.5. netikėtą priežiūros budinčiosios pamainos patikrinimą atlikęs pareigūnas, tai įrašo pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale, nurodydamas netikėto patikrinimo laiką ir nustatytus trūkumus.

79. Tarnybos metu priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnams draudžiama:

79.1. miegoti poste, gadinti ar ardyti specialiąsias priemones, atlikti kitus veiksmus, kurie trukdytų vykdyti tarnybines pareigas, jeigu tai nesusiję su tarnybinių funkcijų atlikimu;

79.2. be tiesioginio ar aukštesnės vadovo pareigas einančio pareigūno leidimo ar nurodymo palikti pataisos įstaigą, priežiūros postą;

79.3. telefonu ar kitomis priemonėmis ir būdais informuoti kitus pareigūnus apie tarnybos patikrinimą;

79.4. atvykti į tarnybą bei būti tarnyboje neblaiviems ar apsvaigusiams nuo narkotinių, psichotropinių ar kitokių medžiagų;

79.5. perduoti gautas ryšio ir specialiąsias priemones kitiems asmenims;

79.6. neleistinais elgtis su nuteistaisiais, žeminti jų orumą;

79.7. rūkyti ne tam skirtoje vietoje.

V. TARDYMO IZOLIATORIŲ, KALĖJIMŲ APSAUGA BEI JUOSE LAIKOMŲ ASMENŲ PRIEŽIŪRA

80. Šio skyriaus nuostatos taikomos organizuojant ir vykdant tardymo izoliatorių ir juose esančių areštinių, kalėjimų apsaugą ir šiose įstaigose, taip pat laisvės atėmimo vietų ligoninės kamerų tipo patalpose (palatose) laikomų asmenų priežiūrą (toliau šios išvardytos įstaigos kartu šiame skyriuje vadinamos tardymo izoliatoriais, kalėjimais) ir netaikomos pataisos namuose, juose esančiose areštinėse ir pusiaukelės namuose, nepilnamečių pataisos namuose, atvirose kolonijose, taip pat laisvės atėmimo vietų ligoninės bendrojo laikymo patalpose (palatose).

81. Tardymo izoliatorių, kalėjimų apsaugą bei juose laikomų asmenų priežiūrą ištisą parą užtikrina apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos.

82. Apsaugos ir priežiūros postų skaičius ir išdėstymas numatomas postų tabeliuose (1, 12, 13 priedai), kurie yra Apsaugos ir priežiūros postų plano sudėtinė dalis.

83. Gyvenamieji pastatai (korpusai) ir jų aukštai, kurių kameroje laikomi suimtieji ir nuteistieji, skirstomi į korpusų skyrius. Kiekvienam korpuso skyriui suteikiamas numeris, kuris nurodytas Korpusų skyrių priežiūros tabelyje.

84. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus, jo pavaduotojo, atsakingo už apsaugą ir priežiūrą, direktoriaus budinčiojo padėjėjo arba jo pavaduotojo, Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininko nurodymu gali būti organizuota papildomų laikinų apsaugos ir priežiūros postų. Šie postai skiriami vienai ar kelioms kameroms, siekiant užkardyti suimtųjų ir nuteistųjų pabėgimus, personalo užpuolimus ir kitus nusikalstamus veiksmus. Direktoriaus budinčiajam padėjėjui draudžiama savavališkai mažinti apsaugos ir priežiūros postų skaičių arba keisti jų vietą, išskyrus, kai postai užpuolami, taip pat užkardant suimtųjų (nuteistųjų) pabėgimus ir kitus nusikaltimus bei kilus gaivalinėms nelaimėms. Šiais atvejais gali būti organizuoti papildomi apsaugos ir priežiūros postai. Apie šiuos pakeitimus įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas įrašo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale ir praneša tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriui, o kai jo nėra, – direktoriaus pavaduotojui, atsakingam už apsaugą ir priežiūrą.

85. Priežiūros postai organizuojami:

85.1. prie kamerų, laikino sulaikymo patalpų (priežiūros poste prie kamerų turi būti: kamerų, esančių poste, raktai (tik dienos metu); aliarmo signalo įrenginys, kuris įrengiamas priežiūros pareigūnui patogioje vietoje; priešgaisrinis inventorių);

85.2. prie gamybinių patalpų;

85.3. prie pasivaikščiojimų kiemelių suimtųjų ir nuteistųjų pasivaikščiojimo metu.

86. Apsaugos postai organizuojami:

86.1. apsaugos bokšteliuose;

86.2. apsaugos take;

86.3. prie įėjimo/išėjimo vartų;

86.4. prie įvažiavimo išvažiavimo vartų;

86.5. prie techninių apsaugos priemonių valdymo pulto.

87. Priežiūros postai prie kamerų, drausmės izoliatorių, laikino sulaikymo patalpų organizuojami taip, kad budinčiosios pamainos priežiūros pareigūnai viename poste savo tarnybines pareigas atliktų prie kamerų, kuriose laikoma iki 100 asmenų. Jei patalpos yra atskirai nuo kitų patalpų, tuomet prie jų turi būti organizuojamas atskiras priežiūros postas.

88. Tarnybai su šunimis skiriamas tik specialiai tam parengtas apsaugos ir priežiūros pareigūnas (kinologas). Kategoriskai draudžiama nuteistiesiems, paliktiems tardymo izoliatoriuje, kalėjime ūkio darbams, leisti maitinti tarnybinius šunis ir juos prižiūrėti. Išvedant tarnybinius šunis į postus ir parvedant iš jų, apsaugos ir priežiūros pareigūnas (kinologas) vienu metu gali vesti ne daugiau kaip 2 šunis. Šunys vedami trumpais pavadėliais ir su uždėtais antsnukiais. Antsnukiai nededami jauniems ir narkotinių, psichotropinių medžiagų paieškai skirtiems šunims, jei jie nėra agresyvūs ar linkę be komandos pulti kitus asmenis. Konvojuojant suimtuosius (nuteistuosius), tarnybiniai šunys vedami trumpais pavadėliais be antsnukių suimtųjų (nuteistųjų) kolonos gale arba iš šono saugiu atstumu nuo konvojuojamųjų.

89. Tarnybos metu apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnams draudžiama:

89.1. miegoti poste, išiminti iš ginklo šovinius ar užtaisinėti ginklą, ardyti ginklą, perduoti ginklą kitiems asmenims, atlikti veiksmus, kurie trukdytų vykdyti tarnybines pareigas, jeigu tai nesusiję su tarnybinių funkcijų vykdymu;

89.2. be tiesioginio ar aukštesnės vadovo pareigas einančio pareigūno leidimo ar nurodymo palikti tardymo izoliatorių, kalėjimą, apsaugos ar priežiūros postą.

89.3. telefonu ar kitomis priemonėmis ir būdais informuoti kitus pareigūnus apie tarnybos patikrinimą;

89.4. atvykti į tarnybą bei būti tarnyboje neblaiviems ar apsvaigusiems nuo narkotinių, psichotropinių ar kitokių medžiagų;

89.5. perduoti gautas ryšio ir specialiąsias priemones kitiems asmenims, palikti jas be priežiūros;

89.6. neleistinais elgtis su suimtaisiais ar nuteistaisiais, žeminti jų orumą;

89.7. rūkyti ne tam skirtoje vietoje.

Apsaugos ir priežiūros priemonių planavimas

90. Tardymo izoliatorių, kalėjimų apsaugos ir priežiūros tarnybų darbas planuojamas pusmečiams ir kiekvienai parai.

91. Bendrą Apsaugos ir priežiūros postų planą parašu tvirtinimo žymoje tvirtina tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktorius.

92. Bendrą Apsaugos ir priežiūros postų planą sudaro:

92.1. tardymo izoliatoriaus, kalėjimo teritorijos schema su joje pažymėtais apsaugos postais ir įspėjamosios signalizacijos ribomis ir sektoriais;

92.2. gyvenamųjų režiminių korpusų kiekvieno aukšto schemos su pažymėtais jose priežiūros postais;

92.3. Priežiūros postų tabelis;

92.4. Apsaugos postų tabelis;

92.5. pareigūnų, vykdančių tardymo izoliatorių, kalėjimų apsaugą ir šiose įstaigose laikomų asmenų priežiūrą, pareigos;

93. Šios instrukcijos 92 punkte nurodyti dokumentai suderinami su Kalėjimų departamento direktoriaus pavaduotoju, kuriam priskirta administruoti apsaugos ir priežiūros sritį.

94. Apsaugos ir priežiūros skyriaus pusmečio darbo planą rengia Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, atsižvelgęs į įstaigoje veikiančios profesinės sąjungos siūlymus dėl pareigūnų darbo kontrolės ir jų profesionalumo tobulinimo, suderinęs su tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus pavaduotoju, atsakingu už apsaugą ir priežiūrą, minėtą planą teikia tvirtinti tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriui, kuris planą tvirtina parašu tvirtinimo žymoje. Šiame plane numatoma Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnų tarnybos rezultatų analizė ir apibendrinimas, pabėgimų ir kitų teisės pažeidimų užkardymas, inžinerinių ir techninių priemonių įdiegimas, apsaugos ir priežiūros pareigūnų darbo kontrolė ir jų profesionalumo tobulinimas.

95. Sprendimą (įsakymą) dėl suimtųjų (nuteistųjų) apsaugos ir priežiūros paros laikotarpiu organizavimo priima tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktorius, o jam nesant, jį pavaduojantis asmuo.

96. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas arba jo pavedimu Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas kiekvieną dieną rengia kitos paros įstaigos direktoriaus Įsakymo dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo (14 priedas) projektą, kurį pateikia pasirašyti laisvės atėmimo vietos direktoriui. Įsakyme dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo nurodomos konkrečios užduotys apsaugos ir priežiūros budinčiosioms pamainoms bei tardymo izoliatoriaus, kalėjimo Apsaugos ir priežiūros skyriui. Šių įsakymų bylą saugo tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas.

97. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo apsauga ir priežiūra vykdoma budinčiosiomis pamainomis. Visi Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnai tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus įsakymu suskirstomi į pamainas, suteikiant kiekvienai eilės numerį. Budinčiųjų pamainų pareigūnai paskirstomi į postus užpildant Apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnų paskirstymo į postus formą (15 priedas). Kiekvienos budinčiosios pamainos sudėtis gali būti keičiama tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus įsakymu.

98. Apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnai apsaugą bokšteliuose nekeičiami vykdo iki 4 valandų. Ypatingų situacijų (riaušių, grupinio pasipriešinimo laisvės atėmimo vietų administracijai, užpuolimo, suimtųjų ar nuteistųjų pabėgimų, gaivalinių nelaimių ar kt.) tardymo izoliatoriuje, kalėjime metu apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnai apsaugą bokšteliuose nekeičiami gali vykdyti ilgiau nei 4 valandas.

99. Kiekvienam apsaugos ir priežiūros postui pagal tabelius suteikiamas numeris. Šiuose apsaugos ir priežiūros tabeliuose nurodoma kiekvieno apsaugos ir priežiūros posto vieta.

100. Į priežiūros budinčiosios pamainos sudėtį skiriamas reikalingas skaičius priežiūros pareigūnų moterų. Moterų kratą daro ir higieniniam parengimui jas išveda tik priežiūros pareigūnės moterys.

101. Kiekvienoje apsaugos ir priežiūros budinčiojoje pamainoje tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus įsakymu dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo paskiriama apsaugos ir priežiūros pamainos rezervinė grupė, kuri paprastai vykdo suimtųjų (nuteistųjų) Priėmimo ir paskirstymo skyriaus priežiūros pareigūnų funkcijas, taip pat privalo įforminti atvykusiųjų suimtųjų (nuteistųjų) pirminius dokumentus, užpildyti Informacinę kortelę (16 priedas; šis priedas pildomas, jei jame reikalinga nurodyti informacija nėra kaupiama elektroninėje erdvėje), Kameros kortelę (17 priedas), suimtojo asmens anketą ir pan. Ši grupė yra tiesiogiai pavaldi tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiajam padėjėjui ir jo pavaduotojui.

102. Tardymo izoliatoriuje, kalėjime sudaroma dieninės pamainos apsaugos ir priežiūros pareigūnų grupė suimtųjų (nuteistųjų) priežiūrai dienos metu. Šiems pareigūnams vadovauja Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas arba kitas tardymo izoliatoriaus, kalėjimo vadovybės paskirtas Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas, kuris į objektus skirsto priežiūros užtikrinimo dieninės pamainos apsaugos ir priežiūros pareigūnus. Vienas apsaugos ir priežiūros pareigūnas arba šių pareigūnų grupė vienu metu gali aptarnauti 2–3 objektus. Esant pareigūnų grupei, vienas iš jų skiriamas vyresniauju.

Apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos parengimas tarnybai

103. Apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos parengimą tarnybai sudaro:

103.1. pamainos instruktavimas;

103.2. pareigūnų žinių patikrinimas;

103.3. pareigūnų apginklavimas šaunamaisiais ginklais ir aprūpinimas specialiosiomis bei ryšio priemonėmis.

104. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktorius arba jo įgaliotas pareigūnas prieš apsaugos ir priežiūros budinčiųjų pamainų pasikeitimą gali instruktuoti įstaigos direktoriaus budintįjį padėjėją ir jo pavaduotoją. Instruktavimo metu tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas ir jo pavaduotojas supažindinami su įstaigos direktoriaus įsakymu dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo, tardymo izoliatoriaus, kalėjimo kriminogeninė būkle, duodamos konkrečios apsaugos ir priežiūros užduotys ir nurodomi jų vykdymo ypatumai.

105. Pradedantis budėjimą tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas (jo pavaduotojas) išrikiuoja atvykusius į tarnybą pamainos pareigūnus ir juos sutikrina pagal tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus įsakymą dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo, patikrina ar tvarkinga pareigūnų apranga.

106. Keičiančios apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiajam padėjėjui, jo pavaduotojas raportuoja apie budinčiosios pamainos sudėties sutikrinimą, išvardija neatvykusius ir pavėlavusius į tarnybą pareigūnus. Išklauses raportą, tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas skiria į neatvykusių pareigūnų apsaugos ir priežiūros postus kitus pareigūnus, tai įrašydamas Pažymoje apie pareigūnų paskirstymo į postus pakeitimą (18 priedas) ir instruktuoja pamainą.

107. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos instruktavimo metu:

107.1. informuoja apie tardymo izoliatoriaus, kalėjimo kriminogeninę būklę;

107.2. nurodo kiekvienam Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnui tarnybos jo poste ypatumus;

107.3. primena, kad netarnybiniai ryšiai su suimtaisiais (nuteistaisiais), taip pat neleistas elgesys, žmogaus orumo žeminimas – draudžiami;

107.4. nurodo sąveikos su kitomis tarnybomis būdus ir priemones;

107.5. primena šaunamųjų ginklų ir specialiųjų priemonių panaudojimo tvarką;

107.6. pasirinktinai patikrina, kaip apsaugos ir priežiūros pareigūnai išmano privalomus veiksmus suimtiesiems (nuteistiesiems) bandant pabėgti, užpuolus personalą ir kitų ypatingų įvykių laisvės atėmimo vietoje metu bei mokėjimą naudotis šaunamaisiais ginklais, specialiosiomis ir ryšio priemonėmis;

107.7. primena pareigą būti budriems apsaugos ir priežiūros postuose, draudimą atlikti veiksmus, kurie trukdytų vykdyti tarnybines pareigas, be tiesioginio ar aukštesnio vadovo leidimo ar nurodymo palikti tardymo izoliatorių, kalėjimą, apsaugos ar priežiūros postą, apsaugos ir priežiūros vykdymo ypatumus.

107.8. įsitikina, ar apsaugos ir priežiūros pareigūnai nėra apsvaigę nuo alkoholio, narkotinių bei psichotropinių medžiagų.

108. Po apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos instruktavimo tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas, jo pavaduotojas, pareigūnams išduoda šaunamuosius ginklus, šaudmenis, specialiąsias ir ryšio priemones. Priimsiančios budėjimą pamainos pareigūnai, patikrinę jų būklę, patvirtindami šaunamųjų ginklų, specialiųjų ir ryšio priemonių gavimą, pasirašo ginkluotės ir specialiųjų ir ryšio priemonių priėmimo ir išdavimo žurnaluose.

Apsaugos ir priežiūros budinčiųjų pamainų, apsaugos postų keitimasis

109. Apsaugos ir priežiūros budinčiųjų pamainų keitimosi metu, apribojamas suimtųjų (nuteistųjų) judėjimas tardymo izoliatoriaus, kalėjimo teritorijoje ir gyvenamųjų režiminių korpusų koridoriais.

110. Po pradedančios budėjimą apsaugos ir priežiūros pamainos instruktavimo ir apginklavimo, tardymo izoliatoriaus, kalėjimo atvykusios į budėjimą pamainos direktoriaus budintysis padėjėjas įsako suimtųjų (nuteistųjų) priėmimo ir paskirstymo skyriaus priežiūros pareigūnams į savo priežiūros postus vykti savarankiškai, kitiems priežiūros postų pareigūnams – vadovaujant korpusų skyrių vyresniesiems, o apsaugos pareigūnams – vadovaujant direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojui (kai jo nėra – rezervinės grupės vyresniajam; budinčiosios pamainos tarnybos metu apsaugos pareigūnų keitimuisi postuose paprastai vadovauja rezervinės grupės vyresnysis).

111. Atvykusios į budėjimą apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos rezervinės grupės vyresnysis rikiuoja atvykusios į budėjimą pamainos apsaugos pareigūnus į vorą po vieną, postų eilės tvarka ir veda į specialiai įrengtą (su kulkų gaudikliu) ir apšviestą vietą ginklams užtaisyti ir šoviniams išimti. Pamaina išrikiuojama per vieną žingsnį nuo ginklų stovo veidu į jį. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas komanduoja apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos rezervinės grupės vyresniajam (rezervinės grupės vyresnysis – apsaugos pareigūnui): „*Rezervinės grupės vyresnysis Pavardeni! Ginklą užtaisyk!*“ ir stebi, ar jis eilės tvarka užtaiso savo ginklą. Rezervinės grupės vyresnysis išima ginklą iš dėklo (nuima ginklą nuo peties), žengia žingsnį į priekį ir uždeda jį ant ginklų stovo. Išjungia ginklo saugiklį, atitraukia ir atleidžia spyną, apžiūrėdamas, ar nėra šovinio šovininėje, nuspaudžia nuleistuką ir įjungia ginklo saugiklį, atsega dėtuvių dėklą, paima dėtuvę, įstato į ginklą (šovinys į šovininę neįvedamas) ir užmeta ginklą ant peties (įdeda ginklą į dėklą ir jį užsega). Rezervinės grupės vyresnysis žengia žingsnį atgal ir raportuoja: „*Ginklas užtaisytas. Saugiklis įjungtas!*“. Po to rezervinės grupės vyresniojo įsakymu ir jam prižiūrint, tokia pat tvarka užtaisomas atskirai kiekvieno apsaugos pareigūno ginklas.

112. Apsaugos postai keičiami šia tvarka:

112.1. Prieš išvesdamas priimti apsaugos postų keičiančios budinčiosios pamainos apsaugos pareigūnus, rezervinės grupės vyresnysis įsako pareigūnui (operatoriui) savarankiškai priimti techninių apsaugos priemonių valdymo pultą. Priimdamas techninių apsaugos priemonių valdymo pultą, keičiančios pamainos apsaugos pareigūnas (operatorius) kartu su keičiamos budinčiosios pamainos apsaugos pareigūnu (operatoriumi) tikrina techninių apsaugos priemonių būklę, apšvietimą, autonominius elektros šaltinius ir kitus prietaisus. Po to abu pareigūnai (operatoriai) raportuoja apie apsaugos posto perdavimą ir priėmimą direktoriaus budinčiųjų padėjėjų pavaduotojams (savo pamainų rezervinių grupių vyresniesiems), taip pat pasirašo Apsaugos, signalizacijos ir ryšio inžinerinių ir techninių priemonių aliarminių pranešimų apskaitos žurnale.

112.2. Pirmiausia keičiamas kontrolės ir praleidimo punkto apsaugos postas. Keičiamos pamainos apsaugos pareigūnas perduoda atvykusios į budėjimą pamainos apsaugos pareigūnui kontrolės ir praleidimo punkto įrenginius, signalizacijos ir ryšio priemones, vartų ir durų raktus, posto apsaugą ir dokumentaciją. Perdavę ir priėmę postą, abu apsaugos pareigūnai raportuoja direktoriaus budinčiųjų padėjėjų pavaduotojams (savo budinčiųjų pamainų rezervinių grupių vyresniesiems): „*Postą perdaviau*“, „*Postą priėmiau*“. Nuo šio momento kontrolės ir praleidimo punktas laikomas priimtu. Keičiamos budinčiosios pamainos kontrolės ir praleidimo punkto apsaugos pareigūnas savarankiškai eina į tardymo izoliatoriaus, kalėjimo budėtojų tarnybos patalpas.

112.3. Perduodančios ir priimančios apsaugos postus budinčiosios pamainos pareigūnai tardymo izoliatoriaus, kalėjimo apsaugos perimetre eina rikiuote, rezervinės grupės vyresnieji – priekyje per du žingsnius nuo pamainų apsaugos pareigūnų vorų. Kai vedama priimanti apsaugos postus budinčioji pamaina, perduodančios apsaugos postus pamainos rezervinės grupės vyresnysis eina šalia priimančios apsaugos postus pamainos rezervinės grupės vyresniojo iš kairės arba jam iš paskos. Komanduoja priimančios apsaugos postus budinčiosios pamainos rezervinės grupės vyresnysis. Eidami rikiuote, apsaugos pareigūnai ginklus laiko ant peties.

Apsaugos pareigūnas apsaugos bokštelyje, šaunamąjį ginklą laiko prie savęs arba specialiai įrengtame stovė. Pastebėjęs asmenis, kurie artinasi prie saugomos teritorijos, paima į rankas ginklą ir besitariančius asmenis sustabdo garsiu žodiniu įspėjimu: „*Stok! Kas eina?*“. Išgirdęs atsakymą: „*Eina įstaigos direktoriaus budintysis padėjėjas (įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojas, rezervinės grupės vyresnysis)*“, leidžia jam priartėti prie apsaugos posto. Visus kitus

asmenis, priartėjusius prie saugomos teritorijos, sustabdo komanda: „*Stok! Atgal!*“. Jei asmenys nevykdo apsaugos pareigūno komandos ir ketina patekti į saugomą teritoriją, panaudoja ginklą teisės aktų nustatyta tvarka.

Rikiuotei priejus prie posto, rezervinės grupės vyresnysis komanduoja: „*Rikiuote – STOK!*“ ir įsako vienam arba dviem iš apsaugos pareigūnų stebėti postą. Jei posto apsaugos pareigūnas yra apsilvilkęs postui priskirtais rūbais, juos kitam apsaugos pareigūnui perduoda po posto patikrinimo, rezervinės grupės vyresnysis padeda nusivilkti bei apsivilkti.

112.4. Keičiantis apsaugos pareigūnams apsaugos bokšteliuose, kurie įrengiami (19 priedas) taip, kad minimalių jų kiekiu būtų apsaugotas visas įstaigos perimetras, o apsaugos pareigūnas, esantis apsaugos bokštelyje, saugotų ruožą, kuris turi būti ne ilgesnis kaip 150 metrų pagal perimetrą, iš kiekvienos bokštelio pusės, keičiamos budinčiosios pamainos apsaugos pareigūnas praneša apie matomumo sąlygas ir pastebėtus pokyčius posto teritorijoje, perduoda atvykusios į budėjimą pamainos apsaugos pareigūnui posto inventorių ir įrenginius. Abu apsaugos pareigūnai raportuoja savo pamainų rezervinių grupių vyresniesiems: „*Postą perdaviau*“, „*Postą priėmiau*“. Nuo šio momento postas apsaugos bokštelyje laikomas priimtu. Perdavęs postą apsaugos bokštelyje, apsaugos pareigūnas nulipa žemyn ir atsistoja pareigūnų voros kairėje pusėje arba gale. Rezervinės grupės vyresnysis veda apsaugos pareigūnų grupę prie kito posto apsaugos bokštelyje.

112.5. Perduodami ir priimdami apsaugos postą apsaugos take, abu pareigūnai, dalyvaujant rezervinių grupių vyresniesiems, apžiūri apsaugos įrenginius, signalizacijos būklę, apšvietimą ir kt. Jeigu trūkumų nėra – raportuoja: „*Postą perdaviau*“, „*Postą priėmiau*“.

112.6. Jeigu apsaugos posto perdavimo ir priėmimo metu pastebima trūkumų, apie tai pranešama keičiančios ir keičiamos pamainų tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiųjų padėjėjų pavaduotojams (direktoriaus budintiesiems padėjėjams) ir laukiama jų nurodymų.

112.7. Apsaugos postus perdavę pareigūnai vedami į budėtojų tarnybą (patalpas). Baigiančią tarnybą apsaugos budinčiąją pamainą nuo paskutinio posto veda šios pamainos rezervinės grupės vyresnysis, savo vietoje palikęs naujos apsaugos budinčiosios pamainos rezervinės grupės vyresnįjį. Grįžusią iš budėjimo pamainą rezervinės grupės vyresnysis veda į specialiai įrengtą (su kulku gaudikliu) ir apšviestą vietą ginklams užtaisyti ir šoviniams išimti. Pareigūnų pamaina išrikiuojama per vieną žingsnį nuo ginklų stovo veidu į jį. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiojo padėjėjo pavaduotojui stebint, rezervinės grupės vyresnysis komanduoja: „*Apsaugos pareigūne Pavardaiti! Šovinius išimk!*“ ir stebi, ar apsaugos pareigūnas eilės tvarka išima šovinius iš ginklo. Apsaugos pareigūnas nuima ginklą nuo peties, žengia žingsnį į priekį ir uždeda ginklą ant stovo, atsega dėklą, išima dėtuve, deda ją į dėklą ir užsega, keitiklį pasuka nuo saugiklio, atitraukia ir atleidžia spyną, apžiūrėdamas, ar nėra šovinio šovininėje, nuspaudžia nuleistuką, keitiklį vėl nustato ant saugiklio. Užmetęs ginklą ant peties, apsaugos pareigūnas žengia žingsnį atgal ir raportuoja: „*Šoviniai išimti. Keitiklis nustatytas ant saugiklio!*“. Tokia pat tvarka šovinius išima atskirai kiekvienas apsaugos pareigūnas. Rezervinės grupės vyresnysis išima šovinius iš ginklo paskutinis. Budėtojų tarnyboje rezervinės grupės vyresnysis perduoda ginklus ir šaudmenis tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiajam padėjėjui, kuris jų priėmimą patvirtina, pasirašydamas Ginkluotės išdavimo tarnybai ir priėmimo žurnale.

112.8. Pasikeitus apsaugos budinčiosioms pamainoms apsaugos postuose, abiejų pamainų tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiųjų padėjėjų pavaduotojai (rezervinės grupės vyresnieji) apie pasikeitimą raportuoja savo pamainų tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintiesiems padėjėjams.

113. Priežiūros postai keičiami šia tvarka:

113.1. Keičiančios budinčiosios pamainos korpuso skyriaus vyresnysis su savo pamainos priežiūros pareigūnų grupe atvyksta į korpusinį skyrių, praneša keičiamos budinčiosios pamainos korpuso skyriaus vyresniajam apie atvykimą, bei nurodo priežiūros pareigūnams savarankiškai priimti postus, kontroliuoja postų priėmimą, surenka reikalingą informaciją ir organizuoja darbą.

113.2. Korpuso skyriaus vyresnysis išduoda kiekvienam atvykusiam į budėjimą pamainos priežiūros pareigūnui Priežiūros posto žiniaraštį (20 priedas).

113.3. priežiūros postų keitimas pradedamas nuo suimtųjų (nuteistųjų) patikrinimo-skaičiuotės kameroje. Budinčiųjų pamainų korpuso skyriaus vyresnieji arba postų priežiūros

pareigūnas atidaro kamerų duris, liepia suimtiesiems (nuteistiesiems) atsistoti ir rikiuotis kameroje saugiu atstumu nuo durų taip, kad visus būtų galima matyti, jei reikia, išeiti iš kameros ir atsistoti pareigūno nurodytoje vietoje. Keičiančios budinčiosios pamainos korpuso skyriaus vyresnysis arba priežiūros pareigūnas įeina į kamerą ir įvertina kameros techninę būklę, pastebėtus trūkumus įrašo į Techninių apžiūrų žurnalą. Skaičiuotės rezultatai įrašomi į Pažymą apie suimtųjų (nuteistųjų) patikrinimą ir sudėtį korpuso skyriuje (21 priedas) ir atvykusios į budėjimą pamainos atitinkamą Priežiūros posto žiniaraštį.

113.4. Apie posto priėmimą atvykusios į budėjimą pamainos priežiūros pareigūnas pasirašo keičiamos budinčiosios pamainos Priežiūros posto žiniaraštyje;

113.5. Priežiūros posto perdavimo ir priėmimo metu tikrinama signalizacijos, ryšio priemonių, užraktų, stebėjimo akučių būklė ir kt.

113.6. Po to, kai keičiamos budinčiosios pamainos priežiūros pareigūnas perduoda atvykusios į budėjimą pamainos priežiūros pareigūnui posto įrenginius ir tarnybinę dokumentaciją, tas postas laikomas priimtu.

113.7. Atvykusios į budėjimą pamainos priežiūros pareigūnas priežiūros posto žiniaraštyje įrašo aptiktus užraktų, stebėjimo akučių, signalizacijos ir ryšio priemonių gedimus ir apie tai praneša savo budinčiosios pamainos korpuso vyresniajam.

113.8. Perdavus priežiūros postus, keičiamos budinčiosios pamainos priežiūros pareigūnai perduoda Priežiūros postų žiniaraščius savo pamainos korpuso skyriaus vyresniajam ir savarankiškai vyksta į budėtojų dalį, ir keičiamos budinčiosios pamainos tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiajam padėjėjui leidus, baigia tarnybą.

113.9. Po priežiūros postų perdavimo ir priėmimo atvykusios į budėjimą ir keičiamos budinčiųjų pamainų korpusų skyrių vyresnieji pagal Kamerų korteles patikrina suimtųjų (nuteistųjų, be nuteistųjų areštu) skaičių, o rezultatus įrašo į korpuso skyriaus vyresniojo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnalą (11 priedas). Apie laikinai nesančius suimtuosius (nuteistuosius, be nuteistųjų areštu) įrašoma korpuso skyriaus vyresniojo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale.

113.10. Keičiamos budinčiosios pamainos korpuso skyriaus vyresnysis keičiančios budinčiosios pamainos korpuso skyriaus vyresniajam perduoda Reikalavimus iškviešti suimtąjį (nuteistąjį) (22 priedas), Kamerų korteles, Suimtųjų (nuteistųjų) perkėlimo talonus (23 priedas) arba Perkeliamų suimtųjų (nuteistųjų) sąrašą (24 priedas), įėjimo į korpusą durų raktus ir korpuso skyriaus įrenginius. Nurodyta dokumentacija neperduodama korpuso skyriuje-areštinėje.

113.11. Abu korpuso skyriaus vyresnieji Suimtųjų (nuteistųjų) patikrinimo pažymoje įrašo patikrinimo rezultatus ir pasirašo. Prie pažymos pridedami budėjusios pamainos Priežiūros postų žiniaraščiai. Šiuos dokumentus byloje (specialiame segtuve) saugo tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas.

113.12. Abu korpuso skyriaus vyresnieji pasirašo korpuso skyriaus vyresniojo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale. Nuo šio momento budėjimas laikomas perduotu ir priimtu.

113.13. Apie budėjimo perdavimą ir priėmimą keičiamos ir keičiančios budinčiųjų pamainų korpuso skyriaus vyresnieji raportuoja savo budinčiųjų pamainų tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintiesiems padėjėjams.

114. Pasikeitus apsaugos ir priežiūros postų pareigūnams, atvykusios į budėjimą apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas priima budėjimą iš keičiamos budinčiosios pamainos tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiojo padėjėjo šia tvarka:

114.1. Priimdamas budėjimą, atvykusios į budėjimą apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas patikrina suimtųjų (nuteistųjų) skaičių pagal Suimtųjų (nuteistųjų) patikrinimo pažymą, kurios jam pristatomos iš tardymo izoliatoriaus, kalėjimo korpuso skyrių. Patikrinimo duomenys įrašomi į Suimtųjų (nuteistųjų) skaičiaus patikrinimo žurnalą (25 priedas). Jei patikrinimo duomenys sutampa, jis pasirašo tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale. Jei suimtųjų (nuteistųjų) skaičius nesutampa, tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas apie tai praneša laisvės atėmimo vietos direktoriui, o kai jo nėra, –

direktoriaus pavaduotojui, atsakingam už apsaugą ir priežiūrą, nedelsdamas perskaičiuoja suimtuosius (nuteistuosius).

114.2. Atvykusios į budėjimą apsaugos ir priežiūros pareigūnų budinčiosios pamainos tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas priima šaunamuosius ginklus ir šaudmenis, signalizacijos ir ryšio priemonės, tarnybinę dokumentaciją (direktoriaus Įsakymą dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo, Suimtojo (nuteistojo) išvedimo iš kameros talonus (26 priedas), Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnalą, Suimtųjų (nuteistųjų) skaičiaus patikrinimo žurnalą, Ginkluotės išdavimo tarnybai ir priėmimo žurnalą, Išduotų laikinai naudotis specialiujų raktų apskaitos žurnalą (27 priedas), Atvykusių suimtųjų (nuteistųjų) apskaitos paros žiniaraštį (28 priedas), Laikini išvykusių suimtųjų (nuteistųjų) apskaitos paros žiniaraštį (29 priedas), Suimtųjų (nuteistųjų), kuriems taikomi atskiros laikymo reikalavimai, sąrašą (30 priedas), Pažymą apie suimtųjų (nuteistųjų) išvykimą iš tardymo izoliatoriaus, kalėjimo ir sugrįžimą paros metu (31 priedas), tardymo izoliatoriaus, kalėjimo Apsaugos ir priežiūros postų planą, kamerų išdėstymo schemą, nuteistųjų, paliktų ūkio darbams tardymo izoliatoriuje, kalėjime sąrašą ir pan.), spaudą durims ir seifui antspauduoti; antspaudą apeliaciniais nuteistųjų skundams; atsarginį raktą nuo ginklinės, specialius kamerų ir kameros, kuriose laikomi nuteistieji iki gyvos galvos, antrųjų užraktų raktus, antrankius, surišimo priemonės, tramdomuosius marškinius bei kitas specialiąsias priemones, budėtojų tarnybos įrenginius.

114.3. Atvykusios į budėjimą ir keičiamos pamainos budinčiųjų pamainų tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintieji padėjėjai, įrašę reikalingus duomenis į Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnalą, jame pasirašo. Nuo šio momento budėjimas laikomas perduotu ir priimtu.

Apsaugos ir priežiūros budinčiųjų pamainų tarnybos rezultatų aptarimas

115. Kiekvienai apsaugos ir priežiūros budinčiajai pamainai baigus arba pradėjus budėjimą, tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budintysis padėjėjas gali sukviesti apsaugos ir priežiūros pareigūnus apibendrinti jų darbo rezultatus. Apibendrinimo metu kiekvienam pareigūnui nurodomi pastebėti jo darbo trūkumai, duodami nurodymai, kaip juos pašalinti. Pastabos dėl apsaugos ir priežiūros pareigūnų darbo rezultatų įrašomos tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale.

116. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus pavaduotojas arba Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas ne rečiau kaip vieną kartą per ketvirtį bendrame apsaugos ir priežiūros pareigūnų susirinkime arba šių pareigūnų tarnybinių mokymų metu apibendrina jų darbo rezultatus, nurodo trūkumus ir kaip juos pašalinti.

Apsaugos ir priežiūros budinčiųjų pamainų kontrolė

117. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus apsaugos ir priežiūros budinčiąsias pamainas tikrina ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę arba įpareigoja tai atlikti vieną iš savo pavaduotojų.

118. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, direktoriaus budintysis padėjėjas ir jo pavaduotojas realizuoja savo kontrolės įgaliojimus duodami nurodymus, išklausydami vykdytojų ataskaitas ir atlikdami patikrinimus.

119. Apsaugos ir priežiūros pamainos patikrinimo metu tikrinama:

119.1. tarnybinė dokumentacija;

119.2. kaip apsaugos ir priežiūros pareigūnai išmano objekto kriminogeninę būklę ir tarnybines pareigas;

119.3. kaip apsaugos ir priežiūros pareigūnai išmano veiksmus suimtiesiems (nuteistiesiems) bandant pabėgti, kito ypatingo įvykio metu, mokėjimas naudotis šaunamaisiais ginklais, specialiosiomis ir ryšio priemonėmis;

119.4. apsaugos ir priežiūros pareigūnų tarnyba konkrečiuose apsaugos ir priežiūros postuose;

119.5. suimtųjų (nuteistųjų) uždarymo į drausmės izoliatorių tvarka ir jų laikymo sąlygos;

119.6. suimtųjų (nuteistųjų) išvedimo pasivaikščioti, pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, advokatą ir į dušą tvarka.

120. Tardymo izoliatoriaus, kalėjimo apsaugos ir priežiūros pareigūnų budinčiąją pamainą nakties metu netikėtai tikrina įstaigos direktorius, pataisos įstaigos direktoriaus pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, arba pataisos įstaigos direktoriaus įgaliotas (-i) pareigūnas (-ai), ne rečiau kaip kartą per mėnesį, pagal apsaugos ir priežiūros budinčiųjų pamainų netikėtų patikrinimų grafiką. Šį grafiką asmeniškai sudaro tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktorius. Tikrinama remiantis įpareigojimu, kuris įteikiamas tikrinančiam pareigūnui prieš 24 valandas iki apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos patikrinimo.

121. Teisę netikėtai tikrinti tardymo izoliatoriaus, kalėjimo apsaugos ir priežiūros budinčiąsias pamainas turi Kalėjimų departamento direktorius, jo pavaduotojas, kuriam priskirta administruoti apsaugos ir priežiūros sritį, bei Kalėjimų departamento skyriaus, atsakingo už apsaugą ir priežiūrą, ir Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnai, pateikę tarnybinius pažymėjimus.

122. Pastabas dėl apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos darbo tikrintojai įrašo šiuose dokumentuose:

122.1. tardymo izoliatoriaus, kalėjimo direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale;

122.2. korpuso tarnybos vyresniųjų Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnaluose;

122.3. Pareigūnų lankymosi drausmės izoliatoriuje apskaitos žurnale;

122.4. Priežiūros postų žiniaraščiuose;

122.5. netikėtą apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos patikrinimą atlikęs pareigūnas, apie tai įrašo pataisos įstaigos direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale, nurodydamas netikėto patikrinimo laiką ir pastabas.

123. Paslapčia patekti į apsaugos budinčiosios pamainos patalpas ar apsaugos postus ir bandyti iš apsaugos pareigūnų atimti ginklą ar kitaip provokuoti pareigūnus – draudžiama.

VI. SUIMTŲJŲ IR NUTEISTŲJŲ, LINKUSIŲ PABĖGTI AR UŽPULTI, PRIEŽIŪROS YPATUMAI

Suimtųjų ir nuteistųjų įrašymas į linkusiųjų pabėgti įskaitą ir priežiūros ypatumai

124. Į linkusiųjų pabėgti įskaitą įrašomi visi suimtieji ir nuteistieji, kurie buvo pabėgę, rengėsi ar bandė pabėgti paskutinio suėmimo, laisvės atėmimo ar arešto bausmės atlikimo metu.

125. Informacijos šaltiniai apie suimtojo arba nuteistojo ketinimą pabėgti yra:

125.1. suimtojo arba nuteistojo asmens byloje esantys dokumentai;

125.2. duomenys apie teistumą už pabėgimą;

125.3. suimtųjų arba nuteistųjų pažintinė apklausa tardymo izoliatoriuje, pataisos įstaigoje;

125.4. suimtųjų arba nuteistųjų laišškai;

125.5. laisvės atėmimo vietos darbuotojų, suimtųjų arba nuteistųjų ir kitų asmenų žodinė informacija;

125.6. kiti informacijos šaltiniai.

126. Laisvės atėmimo vietos pareigūnas, iš instrukcijos 125 punkte nurodytų šaltinių gavęs informacijos, kad suimtas ar nuteistas linkęs pabėgti, nedelsdamas tarnybiniu pranešimu informuoja laisvės atėmimo vietos vadovybę, nurodo, iš kur ir koku būdu gavo informaciją, kokie asmenys arba kokie dokumentai gali patvirtinti suimtojo arba nuteistojo sumanymą pabėgti bei koku būdu ketinama tai padaryti.

127. Visa dokumentinė medžiaga apie suimtąjį arba nuteistąjį, kuris įrašytas į likusiųjų pabėgti įskaitą, saugoma Apsaugos ir priežiūros skyriuje. Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnai medžiagą dėl suimtojo ar nuteistojo įrašymo į linkusiųjų pabėgti įskaitą su savo pasiūlymais teikia svarstyti tardymo izoliatoriaus, pataisos įstaigos Drausmės komisijai. Prieš posėdį suimtajam ar nuteistajam suteikiama galimybė pasiaiškinti raštu. Į Drausmės komisijos posėdį pristatomas svarstomas suimtas ar nuteistas, kuriam Drausmės komisijos pirmininkas praneša apie priimtą sprendimą. Jei šį sprendimą įsakymu patvirtina laisvės atėmimo vietos direktorius, suimtas ar nuteistas pasirašytinai supažindinamas su jam taikomais papildomais

režimo reikalavimais. Drausmės komisijos posėdžių protokolų ir laisvės atėmimo vietos direktoriaus įsakymų išrašai (arba įsakymų ir protokolų kopijos), su kuriais supažindinami suimtieji ir nuteistieji, įrašyti į įskaitą, jiems pasirašius, saugomi asmens byloje.

128. Suimtiesiems ir nuteistiesiems, linkusiems pabėgti, taikomi šie papildomi režimo reikalavimai:

128.1. draudimas dirbti tamsiu paros metu, taip pat dirbti už laisvės atėmimo vietos teritorijos ribų;

128.2. įpareigojimas tris kartus per dieną (nuo signalo „keltis“ iki signalo „miegoti“) atvykti registruotis priežiūros budinčiojoje pamainoje Linkusiųjų pabėgti suimtųjų ir nuteistųjų patikrinimų apskaitos žurnale (32 priedas), išskyrus kamerose laikomus suimtuosius ir nuteistuosius (šie suimtieji ir nuteistieji tikrinami kamerose);

128.3. du kartus nuo signalo „miegoti“ iki signalo „keltis“ tikrinimas miegui skirtose vietose;

128.4. įpareigojimas ant viršutinių drabužių nešioti kortelę su vardu, pavarde, nuotrauka ir raudonos spalvos įstriža juosta (išskyrus suimtuosius);

128.5. gali būti nesuteikiama teisė išvykti už laisvės atėmimo vietos teritorijos ribų be sargybos arba be palydos, taip pat teisė parvykti į namus.

129. Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas linkusiųjų pabėgti įskaitoje esančiam suimtajam arba nuteistajam, pasirašytinai išaiškina, koku būdu ir kiek kartų jis bus tikrinamas, taip pat, jei taikomas šios instrukcijos 128.2 punkte nustatytas papildomas režimo reikalavimas, išaiškina, koku laiku (išskyrus linkusiuosius pabėgti, laikomus tardymo izoliatoriuje, kalėjime) privalės registruotis priežiūros budinčiojoje pamainoje.

130. Laisvės atėmimo vietose (išskyrus tardymo izoliatorius, areštines ir kalėjimus) Linkusiųjų pabėgti suimtųjų ir nuteistųjų patikrinimų apskaitos žurnalą, kuriame daromi įrašai apie linkusiųjų pabėgti suimtųjų ir nuteistųjų patikrinimus, saugo kontrolės ir praleidimo punkto Nr. 2 priežiūros pareigūnai, laisvės atėmimo vietos direktorius įsakymu gali nustatyti kitą šio žurnalo saugojimo vietą, kurioje, atsižvelgus į įstaigos ypatumus, linkę pabėgti nuteistieji būtų tikrinami taip, kad patikrinimų metu jiems tektų kuo mažiau judėti įstaigos teritorijoje), o tardymo izoliatoriuose, areštinėse ir kalėjimuose – korpuso skyrių vyresnieji. Patikrinimų rezultatai įrašomi žurnale, taip pat priežiūros paros žiniaraštyje.

131. Suimtąjį arba nuteistąjį perkėlus į kitą laisvės atėmimo vietą, nuo jo atvykimo dienos iki įrašymo į linkusiųjų pabėgti įskaitą pagrįstumo ir tikslingumo svarstymo Drausmės komisijoje, vadovaujantis laisvės atėmimo vietos direktoriaus įsakymu, kuriuo suimtasis arba nuteistasis įrašytas į šią įskaitą, taikomi papildomi režimo reikalavimai, skirti įrašytiems į linkusiųjų pabėgti įskaitą suimtiesiems arba nuteistiesiems.

Per mėnesį laiko nuo atvykimo dienos Drausmės komisijoje apsvaistomas visų naujai atvykusių suimtųjų arba nuteistųjų, įrašytų į linkusiųjų pabėgti suimtųjų arba nuteistųjų įskaitą, nebuvusių įrašytų į šią įskaitą šioje laisvės atėmimo vietoje, buvimo įskaitoje pagrįstumas ir tikslingumas.

Naujai atvykusių suimtųjų arba nuteistųjų, įrašytų į linkusiųjų pabėgti įskaitą, išbraukimas iš įskaitos įforminamas šios instrukcijos 134 punkte nustatyta tvarka. Drausmės komisijai nutarus, kad suimtąjį arba nuteistąjį išbraukti iš linkusiųjų pabėgti įskaitos nėra pagrindo, toks sprendimas įforminamas posėdžio protokolu, kuriame laisvės atėmimo vietos direktorius rezoliucijoje pažymi, ar sutinka su komisijos sprendimu. Posėdžio protokolo išrašas arba kopija įdedami į suimtojo arba nuteistojo asmens bylą. Suimtųjų arba nuteistųjų buvimo linkusiųjų pabėgti įskaitoje tikslingumas šiame punkte nustatyta tvarka nesprendžiamas, perkėlus juos į tardymo izoliatorių iš pataisos įstaigų atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmų baudžiamosiose bylose arba dėl bylų nagrinėjimo teisme, perkėlus iš pataisos įstaigų dėl patraukimo baudžiamajon atsakomybėn kitoje byloje, jeigu jiems paskirta kardomoji priemonė – suėmimas, perkėlus gydytis į laisvės atėmimo vietų ligoninę (grąžinus atgal iš laisvės atėmimo vietų ligoninės) ir jų laikino perkėlimo į kitas įstaigas metu.

132. Laisvės atėmimo vietos direktoriaus budintieji padėjėjai ir jų pavaduotojai, Apsaugos ir priežiūros skyriaus, Kriminalinės žvalgybos skyriaus bei Socialinės rehabilitacijos skyriaus pareigūnai privalo pažinoti kiekvieną linkusį pabėgti asmenį, žinoti jo pavardę, miego ir darbo vietas.

133. Suimtųjų ir nuteistųjų, linkusių pabėgti, fotonuotraukos su šių suimtųjų ir nuteistųjų duomenimis turi būti iškabinti kontrolės ir praleidimo punktuose Nr. 1 ir Nr. 2 bei specialiai tam įrengtoje vietoje, kurioje instruktuojami apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnai. Instruktuojant apsaugos ir priežiūros budinčiąją pamainą, nurodomos linkusiųjų pabėgti pavardės, kur yra šių asmenų miego ir darbo vietos. Asmenų, linkusių pabėgti iš laisvės atėmimo vietos, sąrašus tikslina ir saugo atsakingas už tai Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas.

134. Suimtojo arba nuteistojo buvimo linkusiųjų pabėgti įskaitoje tikslingumą Drausmės komisija svarsto suimtojo arba nuteistojo prašymu kas vienerius metus. Turėdamas duomenų, kad įrašytas į linkusiųjų pabėgti įskaitą suimtas arba nuteistas tikrai atsisakė sumanymo pabėgti, Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas pateikia tarnybinį pranešimą, Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnas – pažymą Drausmės komisijai, kuri sprendžia, ar palikti įskaitoje suimtąjį arba nuteistąjį, ar išbraukti jį iš įskaitos. Nusprendusi, kad yra pagrindas suimtąjį arba nuteistąjį išbraukti iš linkusiųjų pabėgti įskaitos, parengusi įsakymo dėl suimtojo arba nuteistojo išbraukimo iš linkusiųjų pabėgti įskaitos projektą, Drausmės komisija jį pateikia pasirašyti laisvės atėmimo vietos direktoriui. Tarnybinis pranešimas, išrašas iš posėdžio protokolo ir išrašas iš direktoriaus įsakymo (arba įsakymo ir protokolo kopijos) saugomos suimtojo arba nuteistojo asmens byloje. Su įsakymu dėl suimtojo arba nuteistojo išbraukimo iš linkusiųjų pabėgti įskaitos pasirašytinai supažindinamas suimtas ar nuteistas, išbrauktas iš įskaitos.

Suimtųjų ir nuteistųjų įrašymas į linkusiųjų užpulti įskaitą ir priežiūros ypatumai

135. Suimtajam arba nuteistajam užpuolus laisvės atėmimo vietos darbuotojus, kitą nuteistąjį, suimtąjį ar kitus asmenis, bandžius, turint ketinimą tai padaryti arba grasinant panaudoti fizinį smurtą prieš šiuos asmenis, visa surinkta medžiaga apie įvykį teikiama svarstyti Drausmės komisijai. Į Drausmės komisijos posėdį pristatomas svarstomas suimtas arba nuteistas, kuriam Drausmės komisijos pirmininkas praneša apie priimtą sprendimą įrašyti į linkusiųjų užpulti įskaitą. Jei šį sprendimą įsakymu patvirtina laisvės atėmimo vietos direktorius, suimtas arba nuteistas pasirašytinai supažindinamas su jam taikomais papildomais režimo reikalavimais. Drausmės komisijos posėdžių protokolų ir laisvės atėmimo vietos direktoriaus įsakymų išrašai (arba įsakymų ir protokolų kopijos), su kuriais supažindinami suimtieji ir nuteistieji, įrašyti į įskaitą, jiems pasirašius, saugomi asmens byloje.

136. Suimtųjų ir nuteistųjų, linkusiųjų užpulti, fotonuotraukos ir sąrašai su šių suimtųjų ir nuteistųjų duomenimis turi būti iškabinti patalpoje, kurioje instruktuojami apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnai, ir korpuso skyrių vyresniųjų kabinetuose. Instruktuojant apsaugos ir priežiūros budinčiąją pamainą, nurodomos linkusiųjų užpulti pavardės, kur yra šių asmenų miego ir darbo vietos.

137. Suimtojo arba nuteistojo kameros kortelėje raudonu rašikliu padaromas įrašas „Linkęs užpulti“.

138. Asmenų, linkusių užpulti, sąrašus tikslina ir saugo atsakingas už tai Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas.

139. Suimtiesiems ir nuteistiesiems, linkusiems užpulti, taikomi šie papildomi režimo reikalavimai:

139.1. gali būti nesuteikiama teisė išvykti už laisvės atėmimo vietos teritorijos ribų, parvykti į namus;

139.2. draudimas dirbti tamsiu paros metu, taip pat dirbti už laisvės atėmimo vietos teritorijos ribų;

139.3. įpareigojimas ant viršutinių drabužių privalomai nešioti kortelę su vardu, pavarde, nuotrauka ir rudos spalvos įstriža juosta (išskyrus suimtuosius);

140. Suimtojo ar nuteistojo buvimo linkusiųjų užpulti įskaitoje tikslingumą Drausmės komisija svarsto suimtojo arba nuteistojo prašymu kas vienerius metus. Turėdamas duomenų, kad įrašytas į įskaitą suimtas arba nuteistas atsisakė sumanymo užpulti, Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas pateikia tarnybinį pranešimą, Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnas pateikia pažymą, Psichologinės tarnybos specialistas – charakteristiką, Drausmės komisijai dėl tolesnio asmens palikimo įskaitoje tikslingumo. Nusprendusi, kad yra pagrindas suimtąjį arba

nuteistąjį išbraukti iš linkusiųjų užpulti įskaitos, parengusi įsakymo dėl suimtojo arba nuteistojo išbraukimo iš linkusiųjų užpulti įskaitos projektą, Drausmės komisija jį pateikia pasirašyti laisvės atėmimo vietos direktoriui. Tarnybinis pranešimas, išrašas iš posėdžio protokolo ir išrašas iš direktoriaus įsakymo (arba įsakymo ir protokolo kopijos) saugomos suimtojo arba nuteistojo asmens byloje. Su įsakymu dėl suimtojo arba nuteistojo išbraukimo iš linkusiųjų užpulti įskaitos pasirašytinai supažindinami suimtieji ir nuteistieji, išbraukti iš įskaitos.

141. Suimtąjį arba nuteistąjį perkeltiant į kitą laisvės atėmimo vietą, nuo jo atvykimo dienos iki įrašymo į linkusiųjų užpulti įskaitą pagrįstumo ir tikslingumo svarstymo Drausmės komisijoje, vadovaujantis laisvės atėmimo vietos direktoriaus įsakymu, kuriuo suimtas arba nuteistas įrašytas į šią įskaitą, taikomi papildomi režimo reikalavimai, skirti įrašytiems į linkusiųjų užpulti įskaitą suimtiesiems arba nuteistiesiems.

Per mėnesį laiko nuo atvykimo dienos Drausmės komisijoje apvarstomas visų naujai atvykusių suimtųjų arba nuteistųjų, įrašytų į linkusiųjų užpulti suimtųjų arba nuteistųjų įskaitą, nebuvusių įrašytų į įskaitą šioje laisvės atėmimo vietoje, buvimo įskaitoje pagrįstumas ir tikslingumas.

Naujai atvykusių suimtųjų arba nuteistųjų, įrašytų į linkusiųjų užpulti įskaitą, išbraukimas iš įskaitos įforminamas šios instrukcijos 140 punkte nustatyta tvarka. Drausmės komisijai nutarus, kad suimtąjį arba nuteistąjį išbraukti iš linkusiųjų užpulti įskaitos nėra pagrindo, toks sprendimas įforminamas posėdžio protokolu, kuriame laisvės atėmimo vietos direktorius rezoliucijoje pažymi, ar sutinka su Drausmės komisijos sprendimu. Drausmės komisijos posėdžio protokolo išrašas arba kopija saugoma suimtojo arba nuteistojo asmens byloje. Suimtųjų arba nuteistųjų buvimo linkusiųjų užpulti įskaitoje tikslingumas šiame punkte nustatyta tvarka nesprendžiamas, perkėlus juos į tardymo izoliatorių iš pataisos įstaigų atlikti ikiteisminio tyrimo veiksmų baudžiamosiose bylose arba dėl bylų nagrinėjimo teisme, perkėlus iš pataisos įstaigų dėl patraukimo baudžiamajon atsakomybėn kitoje byloje, jeigu jiems paskirta kardomoji priemonė – suėmimas, perkėlus gydytis į laisvės atėmimo vietų ligoninę (grąžinus atgal iš laisvės atėmimo vietų ligoninės) ir kitais jų laikino perkėlimo į kitas laisvės atėmimo vietas metu.

VII. SUSTIPRINTA INDIVIDUALI SUIMTŲJŲ IR NUTEISTŲJŲ, PRIKLAUSANČIŲ DIDELĖS RIZIKOS GRUPEI DĖL SAVĖS ŽALOJIMO AR BANDYMO NUSIŽUDYTI, PRIEŽIŪRA

142. Turėdamas informacijos, kad suimtas ar nuteistas susižalojo ar bandė (bandys) tai padaryti arba bandė (bandys) nusižudyti, laisvės atėmimo vietos pareigūnas nedelsdamas tarnybiniu pranešimu informuoja vadovybę, nurodo, iš kur ir koku būdu gavo informaciją, kas gali ją patvirtinti.

143. Atsižvelgęs į pareigūnų pateiktus tarnybinius pranešimus, psichologo rekomendacijas, laisvės atėmimo vietos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas arba jo pavedimu Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnas kiekvieną dieną, prieš poilsio ir švenčių dienas – paskutinę darbo dieną, rengdamas Priežiūros paros žiniaraštį, įsakymo dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo projektą, sudaro suimtųjų arba nuteistųjų, kurių priežiūra bus sustiprinta, sąrašą. Šis sąrašas išdėstomas įsakymo dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo projekte arba pridedamas prie Priežiūros paros žiniaraščio.

144. Suimtųjų arba nuteistųjų, kurių priežiūra sustiprinama, sąrašas tikslinamas rengiant Priežiūros paros žiniaraštį ar įsakymo dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo projektą. Sąraše privaloma nurodyti suimtojo arba nuteistojo, kurio priežiūra sustiprinama, vardą ir pavardę, gyvenamąją ir darbo vietą, taikomas sustiprintos priežiūros priemonės, jų intensyvumą.

145. Suimtiesiems ir nuteistiesiems, kurių priežiūra sustiprinama, taikomos šios sustiprintos individualios priežiūros priemonės:

145.1. Gyvenamoji vieta ir darbo vieta paskiriama, atsižvelgiant į sustiprintos individualios priežiūros galimybes.

145.2. Laisvės atėmimo vietų pareigūnai suimtuosius ir nuteistuosius, kurių priežiūra sustiprinama, gali papildomai tikrinti jų gyvenamosiose, darbo ir lankymosi vietose. Tokių

patikrinimų periodiškumą nustato tardymo izoliatoriaus, pataisos įstaigos direktorius Priežiūros paros žiniaraštyje ar įsakyme dėl apsaugos ir priežiūros vykdymo.

145.3. Suimtųjų ir nuteistųjų, kurių priežiūra sustiprinama, fotonuotraukos ir aprašymai su šių suimtųjų ir nuteistųjų duomenimis gali būti iškabinti tarnybinėje patalpoje, kurioje instruktuojami apsaugos ir priežiūros budinčiosios pamainos pareigūnai. Instruktuojant apsaugos ir priežiūros budinčiąją pamainą, nurodomos šių suimtųjų ir nuteistųjų pavardės, kur yra šių asmenų gyvenamosios ir darbo vietos.

146. Suimtųjų ir nuteistųjų, kurių priežiūra buvo sustiprinta, sąrašai saugomi laisvės atėmimo vietos Apsaugos ir priežiūros skyriuje kartu su Priežiūros paros žiniaraščiais. Įrašytą į sąrašą suimtąjį arba nuteistąjį perkeliant į kitą laisvės atėmimo vietą, Apsaugos ir priežiūros skyriaus pareigūnai į perkeliamojo asmens bylą įdeda pažymą, kurioje nurodomos suimtajam arba nuteistajam taikomos sustiprintos individualios priežiūros priemonės, jų intensyvumas. Laisvės atėmimo vietos, į kurią atvyko toks suimtasis arba nuteistasis, administracija privalo atsižvelgti į šią pažymą organizuodama suimtųjų arba nuteistųjų apsaugą ir priežiūrą parai iki to laiko, kai bus pateiktos psichologo rekomendacijos.

147. Šiame skyriuje nustatyta tvarka sustiprintos individualios priežiūros priemonės gali būti taikomos ir kitiems laisvės atėmimo vietos režimą pažeidinėjantiems suimtiesiems ir nuteistiesiems.

VIII. KRATŲ IR APŽIŪRŲ ATLIKIMAS LAISVĖS ATĖMIMO VIETOSE

Kratų ir apžiūrų atlikimo bendrosios nuostatos

148. Siekiant surasti ir paimti į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus neįtrauktus daiktus, aptikti pabėgimui rengiamas vietas, surasti laisvės atėmimo vietų teritorijoje besislapstančius suimtuosius arba nuteistuosius, atliekamos suimtųjų ir nuteistųjų, laisvės atėmimo vietų teritorijų ir patalpų kratos bei apžiūros.

149. Kratas ir apžiūras atlieka laisvės atėmimo vietų ir Kalėjimų departamento priežiūros ir kitų tarnybų pareigūnai. Ypatingo įvykio laisvės atėmimo vietoje metu, tvarkai kratos ir apžiūros metu palaikyti gali būti pasitelkti Vidaus reikalų ministerijos viešojo saugumo pajėgų, atsakingų už viešąjį saugumą, pareigūnai. Kratas ir apžiūras atliekantys pareigūnai privalo būti reiklūs suimtiesiems ir nuteistiesiems, korektiški, nežeminti jų orumo, negadinti šių asmenų daiktų. Kratų ir apžiūrų metu gali būti naudojamos techninės ir specialiosios priemonės, taip pat tarnybiniai šunys.

150. Suimtųjų ir nuteistųjų, laisvės atėmimo vietų teritorijų ir patalpų kratos ir apžiūros gali būti planinės ir neplaninės.

151. Suimtojo arba nuteistojo krata – suimtojo arba nuteistojo drabužių, avalynės, turimų daiktų ir kūno apieškojimas siekiant patikrinti, ar jis neturi į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus neįtrauktų daiktų.

152. Suimtųjų ir nuteistųjų krata skirstoma į visuminę (išrengiant) ir dalinę (neišrengiant). Ją atlieka tos pačios lyties kaip suimtasis ar nuteistasis asmuo. Apieškodami suimtojo ar nuteistojo kūną ir maisto produktus, kratą atliekantys pareigūnai privalo mūvėti pirštines.

153. Suimtiesiems ir nuteistiesiems visuminė krata privalomai atliekama:

153.1. atvykus į laisvės atėmimo vietą, taip pat išvykstant iš jos;

153.2. uždarant į drausmės izoliatorių, perkeliant į kamerų tipo patalpas ir paleidžiant iš jų;

153.3. suimtajam arba nuteistajam padarius nusikalstamą veiką;

153.4. įtarus, kad suimtasis arba nuteistasis turi daiktų, neįtrauktų į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus;

153.5. prieš ir po pasimatymų su giminaičiais ir kitais asmenimis, kai pasimatymų metu tarp pasimatančiųjų galimas fizinis kontaktas.

154. Visuminė asmens krata (išskyrus kratą, atliekamą uždarojoje zonoje) atliekama atskiroje patalpoje. Prieš kratą pasiūloma atiduoti daiktus, neįtrauktus į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus. Po to nurodoma suimtajam (nuteistajam) paeiliui nusiimti kepurę (skarelę), nusiauti avalynę, nusirengti drabužius iki apatinių baltinių. Visi turimi daiktai įdėmiai apžiūrimi ir apčiupinėjami. Ypatingas dėmesys atkreipiamas į drabužio siūlės, apykaklę, pamušalą. Prireikus įtartinos drabužių vietos praduriamos yla, siūlės išardomos. Avalynė

apžiūrima iš išorės ir vidaus. Suimtajam (nuteistajam) nurodoma pakelti rankas ir plačiai išžergti kojas. Kratą atliekantis pareigūnas, kratą atlieka nuosekliai, apčiupinėdamas suimtojo (nuteistojo) kūną iš viršaus į apačią, o paskui apsukus nuteistąjį, iš apačios į viršų. Suimtojo (nuteistojo) kūnas apčiupinėjamas per baltinius (prireikus, kūnas apžiūrimas). Apžiūrimi rankų ir kojų tarpupirščiai, ausys, medicininiai raiščiai, protezai. Įtaręs, kad suimtasis (nuteistasis), kuriam atliekama visuminė krata, gali turėti ginklą, kratą atliekantis asmuo nurodo jam atsistoti taip, kad būtų užtikrintas atliekančio kratą asmens saugumas.

Kai yra pakankamas pagrindas manyti, kad suimtasis (nuteistasis) su savimi turi narkotinių ar psichotropinių medžiagų ar kitų daiktų, kurie gali būti nusikalstamų veikų darymo įrankiai ar priemonės, suimtajam (nuteistajam) gali būti atlikta kūno ertmių apžiūra. Sprendimą atlikti suimtojo (nuteistojo) kūno ertmių apžiūrą nutarimu (37 priedas) priima laisvės atėmimo vietos direktorius, kai jo nėra – direktoriaus budintysis padėjėjas. Suimtojo (nuteistojo) kūno ertmių apžiūrą atlieka laisvės atėmimo vietos asmens sveikatos priežiūros tarnybos medicinos specialistas.

Draudžiama kūno ertmių apžiūrą atlikti prieš suimtojo ar nuteistojo valią.

Suimtojo (nuteistojo) kūno ertmių apžiūros atsisakymas yra laisvės atėmimo vietos administracijos reikalavimų nevykdymas.

155. Suimtųjų ir nuteistųjų dalinė krata atliekama:

155.1. išvedant suimtąjį arba nuteistąjį pas ikiteisminio tyrimo pareigūną ar advokatą, fotografuoti, daktiloskopuoti ir genetiškai tipizuoti, pas gydytoją, į socialinio užimtumo programas, susitikti su pareigūnais ir kitais asmenimis;

155.2. išeinant į darbą ir grįžtant iš jo;

155.3. pagal laisvės atėmimo vietos direktoriaus budinčiojo padėjėjo, kitų Apsaugos ir priežiūros skyriaus bei Kriminalinės žvalgybos skyriaus pareigūnų nurodymą ar suimtajam arba nuteistajam padarius drausmės pažeidimą.

156. Dalinė krata atliekama panaudojant technines priemones, apčiupinėjant drabužius ir apžiūrint asmeninius daiktus, neišrengiant suimtojo arba nuteistojo. Prieš kratą suimtajam (nuteistajam) pasiūloma atiduoti daiktus neįtrauktus į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus. Drabužiai kruopščiai apčiupinėjami. Tikrinama, ar suimtojo (nuteistojo) drabužių rankovėse, apykaklėje, pamušale, kelnėse (sijonuose ir suknelėse) neslepia daiktų, neįtrauktų į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus. Po to patikrinamos kišenės, apžiūrima kepurė (skarelė) ir avalynė.

157. Suimtajam (nuteistajam) elgiantis įtartina, jam gali būti atliekama visuminė krata. Atlikus kratą (išskyrus 155.1, 155.2 papunkčiuose numatytus atvejus), surašomas protokolai. Atlikus bendrąją kratą, jei ji neįforminama šios instrukcijos 174 punkte nustatyta tvarka, surašomas suvestinis protokolai. Paėmus iš suimtųjų ir nuteistųjų daiktus, neįtrauktus į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus ar jiems pareiškus pretenzijų dėl kratos eigos, surašomas protokolai.

Bendrųjų kratų organizavimas

158. Bendroji krata – vienu metu atliekama laisvės atėmimo vietos visos teritorijos, atskiros zonos, gyvenamojo pastato, korpuso, sektoriaus, skyriaus, kameros ar kitos patalpos ir suimtųjų bei nuteistųjų krata.

159. Atliekant planinę bendrąją kratą šios instrukcijos 158 punkte nurodytuose objektuose sudaromas planas, kuriame numatoma:

159.1. kratos tikslas ir laikas (pradžia ir pabaiga);

159.2. kratoje dalyvaujančių pareigūnų, techninių ir specialiųjų priemonių paskirstymas;

159.3. kratos eiliškumas;

159.4. suimtųjų ir nuteistųjų asmens kratos vieta ir jų buvimo vieta po kratos;

159.5. paimtų kratos metu daiktų laikymo ir sandėliavimo vietos;

159.6. bendrąją kratą atliekančių pareigūnų instruktavimo vieta ir laikas;

159.7. atsakingi už kiekvieno objekto bendrąją kratą vadovai.

160. Laisvės atėmimo vietos visos teritorijos, gyvenamųjų, režiminių, gamybinių zonų bendroji planinė krata atliekama atsižvelgiant į kriminogeninę būklę, bet ne rečiau kaip vieną kartą

per 3 mėnesius. Bendrosios kratos metu gali būti tikrinamas suimtajam ar nuteistajam leidžiamų turėti daiktų bendrasis svoris. Uždarajoje zonoje bendroji planinė krata atliekama ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį.

161. Bendrosios kratos planą sudaro laisvės atėmimo vietos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas. Šis planas suderinamas su laisvės atėmimo vietos direktoriaus pavaduotoju, atsakingu už apsaugą ir priežiūrą, ir parašu tvirtinimo žymoje tvirtinamas laisvės atėmimo vietos direktoriaus.

162. Bendrajai kratai vadovauja laisvės atėmimo vietos direktorius arba jo pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, arba Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas. Atliekant bendrąją kratą atskiruose objektuose, būtinas atsakingų už objektus asmenų dalyvavimas. Apie kratos rezultatus laisvės atėmimo vietos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas, surinkęs pareigūnų, atlikusių kratą, tarnybinius pranešimus ir protokolus, surašo suvestinį protokolą, kuriame nurodo:

162.1. kratos atlikimo laiką (datą);

162.2. objektų, kuriuose atlikta krata, pavadinimus;

162.3. paimtų daiktų, neįtrauktų į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus, sąrašą;

162.4. aptiktas slėptuves, ruošiamas pabėgimui vietas;

162.5. pareigūnus, dalyvavusius kratoje.

163. Laisvės atėmimo vietos Apsaugos ir priežiūros skyriaus viršininkas pasirašo kratos suvestinį protokolą. Prie šio protokolo pridedami pateikti tarnybiniai pranešimai ir protokolai. Suvestinis protokolą pateikiamas laisvės atėmimo vietos direktoriui arba jį pavaduojančiam pareigūnui.

164. Laisvės atėmimo vietos direktoriaus pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, imasi priemonių nustatyti asmenis, kuriems priklausė rasti, neįtraukti į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus daiktai, ir numato priemones kratos metu pastebėtiems trūkumams pašalinti (sunaikinti slaptavietes, pabėgimui paruoštas vietas ir pan.).

Laisvės atėmimo vietų zonų apžiūrų ir kratų atlikimas

165. Gyvenamosios (režiminės) zonos teritorijos ir patalpų kratos bei apžiūros atliekamos šia tvarka:

165.1. Suimtieji ir nuteistieji sutelkiami atskirose patalpose arba vietose. Bendrųjų kratų metu jiems atliekama dalinė krata.

165.2. Apžiūros miegamosios vietos, lovos, patalynė, spintelės ir asmeniniai daiktai.

165.3. Siekiant aptikti draudžiamų turėti daiktų laikymo slėptuves, apžiūros sienos, grindys, langai, palangės, lubos, elektros instaliacijos taškai. Prireikus sienos ir grindys išstuksenamos.

165.4. Pagalbinės patalpos (prausyklos, asmeninių daiktų ir maisto produktų saugyklos ir kt.) apžiūros perdodant ten esančius daiktus.

165.5. Visose gyvenamosios (režiminės) zonos patalpose kruopščiai patikrinamos galimos slaptų landų į pagrindį įrengimo vietos.

165.6. Apžiūrint rūsių ir palėpių patalpas, ieškoma slaptų landų arba slėptuvių, o apžiūrint rūsius, esančius arčiau kaip 50 metrų nuo vidinės draudžiamosios zonos užtvartos, kasamų pabėgimo landų ir iškasto žemės grunto slėpimo vietų.

165.7. Aptiktos kopėčios, virvinės lipynės ir kiti daiktai, neįtraukti į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus paaimami ir sudedami vienoje vietoje, užtikrinant jų apsaugą.

165.8. Patikrinami inžineriniai ir techniniai įrenginiai bei požeminės komunikacijos, kurios yra gyvenamosios (režiminės) zonos teritorijoje.

165.9. Atliekant gyvenamosios patalpos bendrąją kratą, patalpoje gali būti paliekamas jos tvarkdarys ar kitas nuteistasis.

166. Gamybinės zonos teritorijos ir patalpų kratos bei apžiūros atliekamos šia tvarka:

166.1. Suimtieji ir nuteistieji sutelkiami atskirose patalpose arba vietose, kur bendrųjų kratų metu jiems atliekama dalinė krata.

166.2. Gamybiniuose objektuose apžiūros galimos daiktų, neįtrauktų į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus, slėpimo ir saugojimo vietos. Ypač kruopščiai apžiūros produkcijos ir žaliavų sandėliavimo vietos, ventiliacijos vamzdynai, techninių skysčių ir tepalų talpos, pagalbinės ir kitos patalpos.

166.3. Apžiūrint patalpas, esančias arčiau kaip 50 metrų nuo vidinės draudžiamosios zonos užtvartos, ieškoma pabėgimo landų ir iškasto žemės grunto slėpimo vietų.

166.4. Gamybiniuose cechuose apžiūros staklės, ypatingą dėmesį atkreipiant į ruošinius, kurie gali būti panaudoti ginklams ar kitokiems užpuolimo įrankiams gaminti.

166.5. Metalų apdirbimo cechuose (gamybiniuose baruose) apžiūros kiekvienos staklės, būtinai patikrinant jų tepimo ir aušinimo sistemas ir kitas vietas, kur gali būti slepiami daiktai, neįtraukti į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus.

166.6. Kratos metu aptikti įrankiai be ženklo, nurodančio daikto priklausomybę konkrečiam gamybiniam barui, paimami.

166.7. Atliekant gamybinės zonos kratą ir apžiūrą, ieškoma kasamų landų pabėgimui, įrengtų slaptaviečių produkcijos ir žaliavų sandėliavimo vietose, pamatų duobėse, grioviuose ir kitose vietose. Kruopščiai apžiūros elektros linijų atramos, imamas priemonių panaikinti galimų pabėgimų sąlygas.

166.8. Patikrinami apsaugos inžineriniai ir techniniai įrenginiai bei požeminės komunikacijos, kurios yra gamybinės zonos teritorijoje.

166.9. Atliekant gamybinės zonos patalpų kratą, jose privalo dalyvauti atsakingi už objektą asmenys.

167. Uždarnosios zonos kratos bei apžiūros atliekamos šia tvarka:

167.1. Atliekant kratą drausmės izoliatoriaus ir kamerų tipo patalpose, ten laikomi asmenys vienu metu išvedami paprastai tik iš vienos kameros ir išrikiuojami koridoriuje, jei reikia, nuvedami į kitas patalpas. Jiems atliekama visuminė krata, užtikrinant būtinas higienos sąlygas, ją organizuojant taip, kad tuo metu nebūtų pašalinių, kratoje nedalyvaujančių asmenų ir kad jie negalėtų stebėti kratos eigos.

167.2. Kamerų sienos, lubos ir grindys išstukušamos, patikrinama, ar nėra įrengtų slaptaviečių, galimų landų į pagrindį, ar gerai pritvirtinti stalai ir gultai.

167.3. Patikrinami durų užraktai, grotos, blokavimo priemonės ir signalizacija.

167.4. Patikrinami uždarnosios zonos teritorijoje esantys apsaugos ir priežiūros inžineriniai ir techniniai įrenginiai, požeminės komunikacijos ir kontrolinė pėdsakų juosta.

167.5. Atliekama uždarnosios zonos pagalbinių patalpų ir darbo kamerų krata ir apžiūra.

168. Tardymo izoliatoriuje, kalėjime kamerų kratas ir technines apžiūras atlieka didžiausią patirtį turintys pamainų pareigūnai.

169. Kamerų techninė apžiūra atliekama ne rečiau kaip vieną kartą per dvi dienas. Ji gali būti atliekama nesant kameroje suimtųjų ir nuteistųjų.

170. Techninės apžiūros metu kruopščiai apžiūros langų grotos, sienos, grindys, lubos, gultai, stalai, praustuvų tvirtinimai, santechniniai vamzdžiai. Patikrinama, ar nėra žemės, plytų nuolaužų, statybinių šiukšlių ir kitų rengiamo pabėgimo požymių.

171. Ne rečiau kaip du kartus per mėnesį pasirinktinai atliekamos kontrolinės techninės kamerų apžiūros, kurias organizuoja Apsaugos ir priežiūros skyriaus ir Ūkio skyriaus viršininkai.

172. Siekiant surasti ir paimiti daiktus, neįtrauktus į suimtiesiems ir nuteistiesiems leidžiamų turėti daiktų sąrašus, aptikti pabėgimui rengiamas vietas, pagal grafiką atliekamos kamerų, suimtųjų ir nuteistųjų kratos. Kiekvienoje kameroje kratos atliekamos ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį.

173. Kamerų kratos atliekamos šia tvarka:

173.1. Atliekant kratą kameroje, ten laikomi suimtieji (nuteistieji) išvedami iš kameros ir išrikiuojami koridoriuje, jei reikia, nuvedami į kitas patalpas. Išvestiems iš kameros suimtiesiems, nuteistiesiems atliekama dalinė krata.

173.2. Kameros sienos ir grindys išstukušamos, patikrinama, ar nėra slaptaviečių, galimų landų į pagrindį, ar gerai pritvirtintas stalas ir gultai.

173.3. Patikrinami durų užraktai, grotos, blokavimo priemonės ir signalizacija.

173.4. Apžiūros miegojimo vietos, lovos, patalynė, spintelės ir suimtųjų bei nuteistųjų daiktai.

174. Kamerų techninių apžiūrų, kontrolinių techninių apžiūrų, planinių kamerų ir asmens kratų rezultatai įrašomi į kamerų kratų ir techninių apžiūrų apskaitos žurnalus (33 ir 34 priedai). Pareigūnai, atlikę kratas ir technines apžiūras, apie jų rezultatus praneša laisvės atėmimo vietos direktoriaus budinčiajam padėjėjui, kuris pasirašo specialiaame žurnale ir apie rezultatus praneša laisvės atėmimo vietos direktoriui arba jo pavaduotojui, atsakingam už apsaugą ir priežiūrą.

IX. SPECIALIŲJŲ PRIEMONIŲ IR ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ NAUDOJIMAS LAISVĖS ATĖMIMO VIETOSE

Specialiųjų priemonių ir šaunamųjų ginklų naudojimo laisvės atėmimo vietose tikslas, ribos, specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus panaudojusį pareigūną atsakomybė

175. Specialiųjų priemonių ir šaunamųjų ginklų panaudojimo pagrindus laisvės atėmimo vietose nustato Lietuvos Respublikos teisės aktai.

176. Įstatymuose nustatytos tvarkos, naudodami specialiąsias priemones, elektroimpulsinius prietaisus ir šaunamuosius ginklus laisvės atėmimo vietose, privalo laikytis Kalėjų departamento, laisvės atėmimo vietų, Vidaus reikalų ministerijos viešojo saugumo pajėgų, atsakingų už viešąjį saugumą, policijos pareigūnai, palaikydami tvarką laisvės atėmimo vietose ir nuteistųjų riaušių ar grupinio pasipriešinimo laisvės atėmimo vietos administracijai metu.

177. Specialiųjų priemonių ir šaunamųjų ginklų panaudojimo laisvės atėmimo vietose ribas ir juos panaudojusį pareigūną atsakomybę taip pat apibrėžia Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 28–31, 33 straipsniai.

178. Specialiosios priemonės, elektroimpulsiniai prietaisai ir šaunamieji ginklai laisvės atėmimo vietose naudojami suimtųjų ir nuteistųjų teisėtvarcos pažeidimams bei nusikalstamoms veikoms užkardyti ar nutraukti, taip pat teisėtvarcos pažeidimų ir nusikaltimų prevenciniams tikslams pasiekti.

Leidimas išduoti specialiąsias priemones, elektroimpulsinius prietaisus ir šaunamuosius ginklus

179. Pareigūnams išduoti šaunamuosius ginklus leidžia Kalėjų departamento direktorius, laisvės atėmimo vietos direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas.

180. Leidimą išduoti elektroimpulsinius prietaisus, šaunamuosius ginklus konvojaus pareigūnams ar pareigūnams, persekiojantiems pabėgusį iš laisvės atėmimo vietos asmenį, kai nėra laisvės atėmimo vietos direktoriaus arba jį pavaduojančio pareigūno, gali duoti laisvės atėmimo vietos direktoriaus budintysis padėjėjas.

181. Leidimą pareigūnams išduoti lazdas, antrankius, surišimo priemones, elektroimpulsinius prietaisus, dujas, skirtas asmens apsaugai, leidimą panaudoti tarnybinius šunis gali duoti laisvės atėmimo vietos direktorius, direktoriaus pavaduotojas, atsakingas už apsaugą ir priežiūrą, taip pat laisvės atėmimo vietos direktoriaus budintysis padėjėjas.

Specialiųjų priemonių ir šaunamųjų ginklų naudojimo ypatumai

182. Sprendimą panaudoti specialiąsias priemones, elektroimpulsinius prietaisus ar šaunamuosius ginklus savarankiškai priima kiekvienas pareigūnas. Specialiosios priemonės, elektroimpulsiniai prietaisai ir šaunamieji ginklai naudojami įvertinant ir atsižvelgiant į teisėtvarcos pažeidimo pobūdį, pažeidėjo asmenybę, konkrečias aplinkybes, specialiųjų priemonių, elektroimpulsinių prietaisų ir šaunamųjų ginklų taktines bei technines charakteristikas.

183. Specialiosios priemonės naudojamos, kai profilaktinio perspėjamojo darbo (įtikinėjimo, įspėjimo, paaikškinimo) metu su teisėtvarcos pažeidėjais nepavyksta pasiekti teigiamų rezultatų.

184. Prieš naudojant specialiąsias priemones, elektroimpulsinius prietaisus ir šaunamuosius ginklus, jei leidžia aplinkybės, teisėtvarcos pažeidėjai įspėjami. Naudodami specialiąsias priemones, elektroimpulsinius prietaisus ir šaunamuosius ginklus pareigūnai privalo kiek įmanoma stengtis išvengti sunkių pasekmių:

184.1. Naudodamas lazda, pareigūnas privalo stengtis kiek įmanoma išvengti smūgių į galvą, kaklą ir lytinius organus.

184.2. Naudojant specialiosios paskirties šaunamąsias dujas, draudžiama šauti tiesiai į minią ar į teisėtvarkos pažeidėją.

184.3. Po specialiųjų priemonių, elektroimpulsinių prietaisų ir šaunamųjų ginklų panaudojimo, siekiant surasti nukentėjusiuosius, galimus gaisro židinius, nesuveikusias specialiąsias priemones, atliekama patalpų ir laisvės atėmimo vietų teritorijos apžiūra, prireikus likviduojamas panaudotų specialiosios paskirties dujų poveikis.

184.4. Asmenys, prieš kuriuos buvo panaudotos specialiosios priemonės, elektroimpulsiniai prietaisai ir šaunamieji ginklai, turi būti apžiūrėti sveikatos priežiūros tarnybos darbuotojų. Pareigūnai, naudojantys specialiąsias priemones ir šaunamuosius ginklus, turi mokėti suteikti pirmąją medicinos pagalbą. Specialiosios taktikos operacijos metu, kai, siekiant numalšinti riaušes ar grupinį pasipriešinimą laisvės atėmimo vietos administracijai, naudojamos specialiosios priemonės, elektroimpulsiniai prietaisai ir šaunamieji ginklai, yra privalomas sveikatos priežiūros tarnybos darbuotojų dalyvavimas.

184.5. Specialiąsias priemones, elektroimpulsinius prietaisus ir šaunamuosius ginklus gali naudoti tik specialiai išmokyti pareigūnai, išmanantys specialiųjų priemonių, elektroimpulsinių prietaisų bei šaunamųjų ginklų taktines bei technines charakteristikas ir išlaikę specialiųjų priemonių, elektroimpulsinių prietaisų bei šaunamųjų ginklų naudojimo įskaitas.

Specialiųjų priemonių, elektroimpulsinių prietaisų ir šaunamųjų ginklų panaudojimo įforminimas

185. Panaudoję specialiąsias priemones, elektroimpulsinius prietaisus ar šaunamuosius ginklus, pareigūnai laisvės atėmimo vietos direktoriui rašo tarnybinius pranešimus, kuriuose nurodo, kada, kur, prieš ką, kokiomis aplinkybėmis specialiosios priemonės, elektroimpulsiniai prietaisai ar šaunamieji ginklai buvo panaudoti. Dėl specialiųjų priemonių ar šaunamojo ginklo panaudojimo atliekamas tarnybinis tyrimas (išskyrus atvejus, kai konvojavimo metu antrankiai naudojami kaip prevencinė priemonė, konvojuojamajam nesipriešinant ir neatsisakant konvojavimo). Tarnybiniai pranešimai pridedami prie tarnybinio tyrimo arba pažeidimo dokumentinės medžiagos.

186. Apie specialiųjų priemonių, elektroimpulsinių prietaisų ar šaunamųjų ginklų panaudojimą įrašoma laisvės atėmimo vietos direktoriaus budinčiojo padėjėjo Tarnybinių pranešimų apie budėjimą žurnale. Apie specialiųjų priemonių panaudojimą prieš nuteistuosius įrašoma Priežiūros paros žiniaraštyje.

187. Apie specialiųjų priemonių panaudojimą, jei dėl to buvo padaryta asmens kūno sužalojimų, apie vandensvaidžių, specialios paskirties dujų, šarvuočių ir kitos technikos panaudojimą laisvės atėmimo vietos direktorius arba jį pavaduojantis pareigūnas nedelsdamas informuoja prokurorą. Jei panaudojus specialiąsias priemones, buvo padaryta asmens kūno sužalojimų, nedelsdamas, informavęs laisvės atėmimo vietos direktorių arba jį pavaduojantį pareigūną, informuoti prokurorą gali laisvės atėmimo vietos direktoriaus budintysis padėjėjas.

188. Apie šaunamųjų ginklų panaudojimo prieš asmenį atvejį, aplinkybes ir pasekmes laisvės atėmimo vietos direktoriaus budintysis padėjėjas nedelsdamas informuoja laisvės atėmimo vietos direktorių arba jį pavaduojantį pareigūną, prokurorą, Kalėjimų departamento vadovybę, Lietuvos Respublikos teisingumo ministeriją.

Priedo pakeitimai:

Nr. [V-325](#), 2017-07-26, paskelbta TAR 2017-07-26, i. k. 2017-12651

Priedų pakeitimai:

Instrukcijos priedų redakcija pagal V-325

Priedo pakeitimai:

Nr. [V-325](#), 2017-07-26, paskelbta TAR 2017-07-26, i. k. 2017-12651

Pakeitimai:

1.

Kalėjų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Įsakymas

Nr. [V-325](#), 2017-07-26, paskelbta TAR 2017-07-26, i. k. 2017-12651

Dėl Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2014 m. rugsėjo 10 d. įsakymo Nr. V-362 "Dėl Laisvės atėmimo vietų apsaugos ir priežiūros instrukcijos patvirtinimo" pakeitimo